

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2¹/₂ korona.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.****MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasabos petítor tér-
fogata 12 fillér.
Bélyegdij minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A feltámadás, mint győzelem.

Üdv nektek husvét napok, Jézus feltámadásának emléknappjai, ugy tekintünk rátok, ugy várunk benneteket, mint az égi béke követeit s az emberiség örök tavaszának előre vetett hajnalsugárát. A tavasz lehelel különben is ez az ősigéret hangzik felénk: „míg csak a föld létszen: hideg és meleg, nyár és tél, vetés és aratás, nappal és éjszaka soha meg nem szűnnek.“ És a husvét angyal üdvözlése is ezt a kedves biztatást látszik mondani: az Ur angyala zászlós táborral veszi azt körül, a ki őt féli és kíséreti minden veszedelemből.

A Krisztus feltámadását hirdető angyali szónak az az alapgondolata, hogy az Ur nem tagadhatta meg a maga követét, nem engedhetette azt, hogy az ő szentje rothadást lásson. Hiába köti le a tél a maga lánczaival a földet, a tavasznak mégis csak el kell jönnie, az igazság ellenségei is hiába gördítettek akadályokat Jézus elé, az új világosságot még sem tudták kioltani. A husvét evangéliuma tehát szent kezesség a mellett, hogy Istennek örök tanácsát az emberek ármánya és fondorlata meg nem semmisítheti.

Attól a pillanattól fogva, hogy Jézus lerántotta ellenségeiről a képmutató alarcot és hatalmas szavaival szíveikbe markolt: attól a pillanattól fogva, hogy szemökbe mondta a nemzet szent embereinek kapzsiságukat, pénzsomjukat, attól a pillanattól fogva megesküdtek, hogy megölik őt, és az már egyszer bizonyos, hogy a leálzástól hivatkozás nem szokott megbocsátani, nem szokta esküjét elfelejteni. Mindent mozgásba hoznak tehát, hogy őt megsemmisítsék, a hamis ráfogások egész özönét zúdítják reá, hogy menthetlenül alábukjék. Elkeresztelik *népamítónak*, hogy a nép követ dobjon reá, elkeresztelik *lázitónak*, hogy a római hatalom rátegye kezét. Végül aztán a nép csakugyan ellene fordul, a nagy tanács haragra lobban, Pilátus engedni kénytelen s út a bosszu órája, a mire őket heteken át várta. Ut az óra, és az, a ki kemény bírálattárgyává tette őket, vesztőhelyre jut, megfeszítetik két gonosztevő között és ők ördögi örömmel veszik körül keresztjét, kéjelegnek kínai látásán és mikor lezárja szemeit, szinte megkönnyebbülteknek érzik magokat; mikor a követi oda hengerítik sirjának szájához, ugy tetszik nekik, mintha az a kő az ő szíveikről gördült volna oda. Diadallal térnek vissza Jeruzsálembe, hogy megünnepeljék a páska ünnepét. Aztán megint csak elfoglalják a templomban az előkelő helyeket s elfogadják a néptől a megszokott hódolatot. Ők a győztesek, övék a diadal. Az ellenség halva fekszik, az élőnek van igaza. . . De mintha volna valami a levegőben, a mi zavarja a diadalmi mámort. Egy röpke szó hangzik tova a tömegben és jár szájról-szájra és ez a röpke szó utoljára még a házak tetejéről is hangzani kezd. A kit ti megöltetek, a kit ti halottnak hittetek, az megint itt van, kitört a sírból és újra él. Kérdősködjétek Jeruzsálemben, ő itt járt a tanítványok között, menjétek Galileába, ott újra megláthatjátok őt, és a mi több, már ötszáz ember tesz bizonyosságot arról, hogy látta őt. A Damokles kardja ott függ fejétek felett, az ítélet napját el nem kerülhetitek.

A Jézus feltámadása tehát lángbetűkkel írja bele a világtörténetbe, hogy esztelen ember az, ki Isten ellen harszol. A ki a jog, igazság, szabadság, szóval Istennek lelke ellen emeli fel

fegyverét, annak kardja ketté török, még mielőtt megsuhogtatta volna azt.

Igen, ő feltámadt, és most már ő veszi fel a harcát az egész vonalon. Míg élt, gyűlölték, most, hogy megfeszítették, rettegnek tőle. A világ minden részében találkozunk vele, hirdetik nevét, az idő minden tovaröppenő pereze növeli alakját, hová mennetek az ő lelke elől és az ő orozája elől hová futnátok? Az Ur az ő szent hegyére állította őt király gyanánt, mondván: ime én a pogányokat örökségül adom neked és az egész világot tulajdonul. A kereszténység egész története nem egyéb, mint a Jézus ilyetén feltámadása, a mely hangosan hirdeti, hogy az ember semmit sem tehet Istennek lelke, az igazság ellen. Az ellenség minden gyűlöletével szemben Jézusé lett a győzelem.

Csak hogy a feltámadt mester sem haladhat akadály nélkül győzelmi útján. A hatalmas Róma azt káltja neki és az ő kis gyülekezetének: vissza a halálba! Én Istenem mit csinál ez a kis sereg ebben az egyenlő harcban? Hiszen az a Róma, a melynek millió katonája, annyi vadallatja, hóhéra és börtöne, vagy ha kell annyi mindenféle csabító eszköze, érdemjele, kitüntetése van, egyetlen legyintéssel összetiporhatja őket! És még sem tiporhatta, Istennek lelke ellen ez a nagy világhatalom is erőtelen vala. Kileneszer vágott feléjük a nagy hatalom, de mind hiába! Lerombolta templomaikat, — ők a katakombákban és sziklahasadékokban kezdték rá szent énekeiket! rájuk szegezte fenyegető tekintetét és ők a vértanúk biztató tekintetéhez menekültek! Hatalmi szóval rivallt rájuk, ők abból az igéből merítették erőt, a mit a szél huzzott tova s a mi oda volt írva szíveikbe, ki állíthatja meg az Isten lelkének folyamát, ha az egyszer magával ragadja a népeket és nemzeteket? Hogyan lehet büntetni azokat, a kik a vértanúságot dicsőségnak, a halált hervadhatlan koronának nézik. Mit tehet Isten lelkének emez áramlata ellen Rómának minden kiáltványa, katonasága, csabító igérete? Semmit, éppen semmit, — ugy, hogy mikor Róma az utolsó vágást méri a vértanúk sírjára, a haldokló császár így kiált fel: győztél názárethi, tiéd a világ!

Igen, ő maradt a győztes és a megfeszített Jézus új feltámadását láthattuk az egész föld kerekességén. Ott jár-kelel a nemzetek között és esodákat mivel. A királyokat megtanítja az alázatosságra, a koldusokat a megelégedésre. Az erőseket engedékenységre bírja, a gyengéktől távol tartja az irigységet, a betegeket megvigasztalja, a haldoklókat idvezíti. A gyermekeket vidámmakká teszi, az ifjakat tisztábbá, a férfiakat türelmesekké, az öregeket szerényekké. Igen, az Ur feltámadott, és új szellemet vitt bele a világba!

Óh, fogjuk fel ezt a szellemet, és ennek birtokában nézzük bizalommal az eszmék és igazságok harcát, a melyekből az isteninek győzedelmesen kell mindig kikerülni. A világ elvévül, az élet kifárad, de Istennek ereje örökké ifju marad. A ki ennek a léleknek egy parányát magában hordja, az még ha meghal is él.

*Ruszkay.***Egyház és város.**

A „Gömör-Kishont“ társadalmi heti-lap a tárgyilagosság és azon elvnek, hogy „suum cuique“ lévén tisztelt felelős szerkesztője által

hirdetője, nincs kétségünk, hogy a „Gömör-Kishont“ legutóbbi számában közzétett vezércikk csak nagy láthatott napvilágot, hogy a róm. kath. egyház által beadott petíció tartalma és hangja teljesen ismeretlen volt a lap szerkesztője előtt. Ép azért kerülve minden polémiát, a hivatkozott ezikk rabulistikus támadásaira feleletül beküldjük a róm. kath. egyház hírlapi tárgyalásra kitűzött petícióját, hogy az audiatur et altera pars elveinél fogva a nagy közönség közvetlenül a kérelemből alkothassa meg ítéletét és abból győződhetik meg, hogy a kérelem sem kulturharc feltámasztását, sem felekezeti egyenlenség szítását, sem a város méltatlan megterhelését, hanem csak egy törvényes elv egyforma mértékű alkalmaztatását célozza.

Kérelmünkben különben kiténik, hogy a mi előnyt a róm. kath. egyház a várostól élvez, az nem segély, hanem viszterher és jogi kötelezettség annak fejében, hogy a róm. kath. egyház malmát és malomjogot a városra átruházta, mely viszterher biztosítására a zálogjog 18000 forint erejéig a város összes ingatlanaira be is van kebelezve.

A hivatkozott vezércikk hangja különben olyan, hogy az nem tárgyilagosságot érvelést hanem polemikus támadást és kulturharc felidézését foglalja magában, a mi ezélnk ez nem volt, mi a kérvényünket a törvény, jog, igazság érzetében adtuk be és ennek igazolására kérjük a esatolt petíciónak közzétételét.

Ha bármely illetékes katolikus tényezőktől desavonáltatnék, kérelmünket szívesen visszavonjuk, valamint abban megnyugszunk, hogy inkább valamennyi felekezetnek nyújtott segély megvonassék, minthogy a segély a törvény megsértésével az egyenlőség és méltányosság elvének mellőzésével adassék meg.

Tamásfalván, 1899. márczius 23-án.

Tisztelettel

Molnár Lajos,

az iskolaszék és egyháztanács világi elnöke.

A városi tanácshoz benyújtott kérelem így szól:

Tekintetes Városi Tanács!

Alulírottak, mint a rimaszombati róm. kath. egyházközség illetve plebánia képviselői, midőn ennek az érdekelben a tekintetes városi tanács előtt tiszteletteljes kérelemmel megjelentünk, tesszük ezt azon előre boesátolt jó szándékkal és törekvéssel, hogy a tekintetes városi tanács figyelmét felhívjuk a rimaszombati róm. kath. plebániának, Rimaszombat nemes városától nyert javadalmazására, ezen javadalmazás alapjára, s e folytán arra a körülményre, hogy így a rimaszombati róm. kath. plebánia tulajdonképen a város részéről oly szubventióban, mint a milyenben a többi egyházak, s így legujabban az izraelita egyház is — nem részesül.

Bátorítatva a nemes város azon intenciója által, a mely megnyilatkozott volt, midőn a helybeli izraelita egyháznak 200 frtot szavazott meg, a mi által kimutatta, hogy minden állami törvények által elismert vallásfelekezetnek segélyt óhajt nyújtani és az ezen esetekben nyújtott segélyek által egyuttal arányát is megkívánta határozni, tudva azt, hogy Rimaszombat nemes város nagy súlyt fektet a vallásérkölesi fejlődésre és azon tényezőkre, a melyek ezt leginkább előmozdítják, mindezek által bátorítatva jelenünk meg a tekintetes városi tanács és közgyűlés előtt, tudva azt, hogy kérelmünk ép oly nemes buzgalommal fogja tárgyalás alá venni, mint azt tette a többi felekezetekkel szemben is.

Mielőtt magát a kérelmünket részleteznénk, kénytelenek vagyunk a rimaszombati róm. kath. plebános javadalmazását és annak alapját előadni.

Kap a róm. kath. plebános készpénzben 659 kor. 40 fillért, deputátum ezimén: 714 korona 72 fillért, 123 hektoliter tiszta búzát, 33 hektoliter 68 liter feles búzát, 12 méter tűzi fát.

Pezsgő „DOMINO“ sec.Egyedüli raktár Rimaszombatban: **KOHN ADOLF** fűszer-, liszt-, esemege- és borkereskedése Erzsébet-tér, a ref. templom mellett.**BELATINI BRAUN A. Pinczék: Velence (Fehérm.)**

Iroda: Budapest, VIII, Üllői-ut 60. szám.

Ezen járandóságban azonban városi segélyt csak 659 kor. 40 fill. készpénz és 12 méter tűzifa képeznek.

A többi felsorolt jelentékeny összegű évi járandóságok egészen más jogi jelentőséggel bírnak, mint a többi felekezeten nyújtott hasonló járandóság, mert a róm. kath. plebánia javára évente kiszolgáltatandó járandóságok szerződészerű viszterhet képezik az egyház által a városnak tulajdonul átadott malom és jövedelmei fejében, ezen viszterhet biztosítására a zálogjog 18000 frt erejéig be is vonható a város ingatlanaira, úgy hogy ezen járandóságok nem képeznek fizetést a kath. plebánia javára, de a kath. plebánia malomjövödelmének kárpótlási összegét képezik és nem is helyes, hogy ezen összegek a személyes járandóságok között hozatnak fel, mert ezen tételeknek, a város költségvetésének teherterelei között kellene szerepelni.

Igy tehát a kath. plebánia csakis 329 frt 70 krt és 12 méter fát kap nemes Rimaszombati városától, akkor, a midőn a helybeli kath. egyház 2251 lélekszámot számol és a 487 lélekszámot képező izraelita hitközség csak legutóbb 200 frt évi segélyt kapott.

Aránytalanul többet kap a két ref. egyház és pedig: 1) az ev. ref. egyház, amely 1741 lélekszámmal bír, kap két lelkész után; készpénzben: 1344 koronát, készpénz deputátum címén 252 koronát, különféle terményeket és 160 méter fát.

2) hasonlóan aránytalanul többet a katolikusnál, de aránytalanul kevesebbet az ev. ref. egyháznál kap az ág. hitv. evangélikus egyház, fa-deputátumban ez is feltűnően többet kap a róm. kath. plebániánál.

Figyelembe véve most már, hogy az utolsó népszámlálás adatai szerint van Rimaszombatban:

róm. kath.	2251
ev. református	1741
ág. hitv. evangélikus	1050

igy a városi kimutatásban kiténtetett papi jövedelmeket egybevetve a lélekszámmal és tekintetbe véve, hogy a róm. kath. egyház csakis 329 frt 70 krt és 12 méter fát kap segélyül, akkor eredményül kapjuk miszerint Rimaszombati város fizet papjainak minden lélekért:

1. a róm. kath. egyháznál, tehát a hol legtöbb a lélekszám	29 fillért
2. az ev. ref. lelkészeknek	90 fillért
3. az ág. hitv. ev. lelkészeknek	78 fillért
4. az izraelita lelkészeknek	80 fillért

Látható ebből az aránytalanság. Tekintve pedig, hogy a vallás egyenlőség elve törvényileg lett kimondva és az nemcsak a kötelezettségek, de a jogokra és az ezekből származó előnyökre is vonatkozik, tekintve, hogy ezen magasztos elv hirdetésében mindig első helyen öhajítjuk látni Rimaszombati nemes városát, biztosító tudattal lépünk a tekintetes tanács elé alázatos kérelmünkkel.

Hivatkozhatunk arra is, hogy plebánosunknak terhes kötelezettségei vannak, a melyeknek fedezése a plebánia jövedelméből alig tehető, hogy a hívek között nagyon sok van szegény sorsban és így még a stóla-jövedelem is sok tekintetben kétes, a hívekre pedig adót vetni a plebánia jövedelmének fokozására az egyháztanács nincs felhatalmazva, ezt csakis egyházközségi közszükségletekre tehetvén, — tekintvén, — hogy lelkészeink irányában is a közzé érdeklében fokozódott társadalmi igények lépnek fel, indokoltak tartjuk:

miszerint Rimaszombati nemes városának közönsége a rimaszombati róm. kath. lelkész javadalmát akként fel emelni kegyeskedjék, miszerint a lelkész egy hívő után legalább annyit kapjon, mint az ev. ref. lelkész vagyis 90 fillért, 45 krt, és így 2251 lélekszám után 1012 frt 95 krt, tehát 683 frt 25 krral és legalább 88 méter fával többet az eddiginél.

Minél fogva az előadottak alapján oda terjed tiszteletteljes kérelmünk:

hogy a rimaszombati róm. kath. plebános városi segélyezését 683 frt 25 krral és 88 méter fával emelni kegyeskedjék.

Maradunk a Tekintetes Városi Tanács és Közgyűlésnek kiváló tisztelettel

Molnár Lajos, Dollák Rezső,
iskolászék és egyháztanács világi elnöke. h. plebános, iskolászék és egyháztanács egyházi elnöke

Városi közgyűlés.

Rimaszombati város képviselőtestülete folyó hó 27-én Szabó György polgármester elnöke alatt közgyűlést tartott, melyen a képviselőtestületi tagok szép számmal jelentek meg.

A közgyűlés első tárgya volt a belügyminiszter rendelete a város belterületén levő facsűrök és olák tárgyalán. A rendelet szerint folyó évi július hó 1-ig a csűrök és olák lebontandók, s a mennyiben a tulajdonosok ezt nem eszközölnék, a hatóság lesz kötelezve a lebontásra.

A képviselőtestületi tagok választása és az igazoló választmány jegyzőkönyve tudomásul vétetett. A földművelési miniszternek az Erzsébet-fák ültetése tárgyában intézett megkeresésére vonatkozólag a tanács javaslatot terjesztett elő. Ebben a városi erdész véleményének meghallgatása után azt ajánlják, hogy az Erzsébet-fák ültetésére a szabadkai erdő mellett elterülő szántóföldről egy katasztrális hold hasítottassék ki vagy pedig a régi temető és a vasuti pálya között levő terület használtassék fel a fák ültetésére.

Lukács Géza nem helyesli, hogy a tervezett Erzsébet-fákat a szabadkai erdő mellett — ily nagy távolságra a várostól — létesíttessék, s inkább a vasutvonal mellett ajánlja a fák ültetését, és pedig akként, hogy a régi temető is rendeztessék és az egész alakíttassék át Erzsébet-ligetté. — Ugyanily értelemben szölt Czinke István, Molnár József és ifj. Säteő István. A közgyűlés elhatározta, hogy az Erzsébet-fák ültetésére, s az Erzsébet-liget létesítésére a régi temetőt választja, s azt rendeztetni fogja s utakkal látja el. A kivitellel egyébként a tanács bízott meg.

A Mares Gyula városi adóvégrehajtó fizetésének rendezése végett a közgyűlés megbizta a tanácsot, hogy a kérvényező végrehajtóval a rendezés módozatai felett újból tárgyaljon.

A közgyűlés Bródy Bertalan kérvényével is foglalkozott, melyben szabadalmazott ragasztóképző előállításához szükségelt helyiséget kérelmez. A közgyűlés a

tanács javaslatára a Kispást-téren levő volt tűzérstátót engedni át egy évre 40 frt bérletért. Az átalakítási költségek természetesen a vállalkozót terheli.

A Gernyő-pusztai bérbeadása iránt készített árverési feltételeket a közgyűlés helyben hagyta és a bérbeadásra a tanácsot bizta meg.

Ezután a tervbe vett járdák építése került tárgyalásra. Első volt ezek között a Jánosi-utca jobb oldalának járdával való ellátására vonatkozó tervet. A járda 197 5 méter hosszú és 2 méter széles lesz s 1426 frt 40 krba kerül, melyből a várost 15 frt 40 kr. terheli. Soós Ferencz timár és Elhey Frigyes felszólalására azt is elhatározták, hogy a vásártéren a kis kut vizérek lefolyása felett hidat csináltatnak Id. Róth Lajos nem fogadja el a tervet, s egyáltalán szükségtelennek tartja ott a járdát, mert lakóházak nincsenek a közgyűlés azonban nem osztotta e nézetet és elfogadta a tervet.

A Forgách-utca jobb oldalán a bemutatott terv szerint készítenő járda 1281 frt 88 krba kerül s ebből a várost 51 frt 20 kr. terheli. E tárgynál Abonyi Pál szólalt fel, s miután a járda nem a Deák-utczától van tervezve, azt ajánlja, hogy a terv alakíttassék át, s a járda már ez idén a Deák-utczától készíttessék. Glaufl Pal szerint ez kivihetetlen addig, míg a Tompa-szobor, illetve a tér rendezve nincs, s ajánlja, hogy e járda a rendezésig maradjon függőben. Ugyanily értelemben szölt Czinke István is, dr. Kármán Aladár pedig kéri a közgyűlést, hogy a már egyszer meghozott határozathoz ragaszkodjék, s a járdaépítést a Forgách-utczában már ez évben eszközöltesse. A közgyűlés — bár ez utca forgalma folyton növekedik, s a járdára nagy szükség volna, — elhatározta, hogy bevárja a tér rendezését, s akkor a Deák-utczától kezdődőleg építteti a járdát.

A Losonci-utca baloldalán is ez idén fogják elkészíteni a járdát, mely 2465 frt 60 krba fog kerülni, s ebből a várost 140 frt terheli.

Még az újra átdolgozott építési szabályrendelet olvasatát fel, s azt a közgyűlés új formájában némi módosításokkal elfogadta.

Végül Molnár József intézett interpellációt a polgármesterhez, hogy a télviz idején járhatatlanná vált Szijjártó-utca rendezése tárgyában szándékozik-e valami intézkedést tenni? A polgármester nyomban válaszolt az interpellációra, s készségeesen megígérte, hogy a kellő intézkedéseket megteendő.

Olvasóinkhoz.

Lapunk jelen számával befejezzük a huszadik évfolyam első negyedét. E lap csaknem két évtizedre nyuló multja figyelemre méltó időszak egy oly vállalat fennállásában, melynek keletkezésekor még létjogosultsága is kérdéses volt.

Annál nagyobb meglepődés tölt el bennünket ma, midőn lapunk eddigi pályafutásából arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a mi vidéki társaságunknak, a sajtó e szerény organuma, ugyszólván kiegészítő részét képezi.

Feleslegesnek tartjuk programunkat újra olvasóink elé tárni, — hiszen az utóbbi idők eléggé tanuskodnak arról, hogy minő elvek hirdetése mellett igyekezzünk szolgálni a társadalomnak, s mily buzgó lélekkel karoljuk föl mindazon eszméket, melyek a közügy előmozdítását czélozzák.

És midőn jelezzük, hogy az elvek hirdetése s az eszmék felkarolása körül jövőre is lankadatlan buzgalmat fogunk kifejteni: m. t. olvasóközönségünket felkérjük lapunk támogatására.

Előfizetési árak:

Egy évre	8 korona.
Félévre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, tisztelettel kerjük előfizetésük megújítására annyival is inkább, mert há ezt tenni elmulasztják, a lap további küldését beszüntetjük.

A „Gömör-Kishont“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Boldog ünnepeket! A küszöbön álló húsvéti ünnepek alkalmából lapunk előfizetőinek, munkatársainak és jóbarátainak örömteljes, boldog ünnepeket kívánunk!

A „Gömör-Kishont“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Koszoru-alap. Lokcsánszky Endre fogházfelügyelő szeretett rokonának özv. Piskálszky Endréné urnőnek elhunyt alkalmából a helybeli főgimnáziumnál már előzőleg is általa létesített „Koszoru-alap“-hoz száz forintot esattolt, mely összeget a főgimnáziumi pénztár önképzőköri alapítványként kezel. A nemes szívű alapítókat nevével az utókor kegyelettel fogja megőrizni.

Kinevezés. Székely Gyula magy. kir. pénzügyi számtisztet a pénzügyminiszter kinevezte m. kir. pénzügyminiszteri számtisztté. A kiténtető kinevezés a rimaszombati társaság egyik legkedveltebb és legrokonszenvesebb tagját éri, ki egy évtizeden át volt nemesak hivatala kötelességeinek buzgó munkása, hanem a társadalmi élet mozgékony tagja, kinek kiváló érdemei voltak a dalárdánk elért sikereiben is. Távozását sajnáljuk, előléptetéséhez gratulálunk

Tanárok gyűlése A polgári iskolai tanárok f. hó 27-én tartottak rendes husvétii gyűléstük Budapestén a Kazinczy-utczai polgári iskola tanácstermében. Az ülést Lád Károly elnök nyitotta meg, s Perjessy László nagy-erővel igazgató adta elő az első tárgyat: *A községi felekezeti és társulati polgári iskolai tanárok fizetés-ügyének rendezéséről* vonatkozó előterjesztéseket, melyeket

a gyűlés magáéva tett, s a nyári közgyűlésen e tárgyban való előadás megtartására ugyancsak Perjessy Lászlót kérte fel

Athelyezés A helybeli vasuti állomás személypénztárnoka: Szöllösy Imre állomás-előjáróként áthelyeztetett Egegy-Szalattyára az újonnan megnyitott Hont-megyei vasutakhoz. Helyébe az itteni állomásra pénztárnokként Göbl Gyula gyakornok Losonczról helyezettett át.

Személyváltóság a helyi postahivatalnál. A kassai posta- és táviradigazgatóság a helyi posta- és táviradivaltalhoz Henthy András postasegéd-tisztjelöltet helyezte át. Ki állását valószínűleg már e hó végén elfogja foglalni.

Hálalozás. Komjáthy József folyó hó 27-én 68 éves korában meghalt. Temetése másnap ment végbe.

Tűz Csetneken. Óriási tűzvész tett nagy pusztítást e hó 26-án Csetneken. A gyógyszerár gyűlt ki s az orkánserű szél folytán a Kuntaplocza felé vezető ház-sor, valamint a Jolsvai-utca összes épületei mind leégtek. Egy öreg 48-as honvéd is odaégett.

Köszönetnyilvánítás. Felejthetetlen férjem halála alkalmával mindazok, — de különösen a gömör-megyei nép- és iparbank t. igazgatósága, — kik részvéteket nyilvánították s a temetésen megjelentek, s ez által mély bánatomat némileg enyhítették, fogadják ez uton hálás köszönetemet. — Rimaszombati, 1899. márc. hó 25-én. *Özv. Folyamny Kálmáné.*

„Tarka képek.“ Ily ezimmiel rendezti sajtó alá Paál Gyula helybeli író — kinek kitűnő tollából lapunk tárczarovatában több sikerült cikk látott napvilágot — eddig kiadatlan szépirodalmi műveit. A kötet — melyhez előszót Lukács Géza m. főjegyző, utóiratot Komáromy István aljegyző írt, — május hóban jelenik meg és Samarjay Jánosné született Fekete Pirokska urnőnek lesz ajánva. Az ára 80 kr. Az előfizetési felhívás már szétküldetett, s április hó végeig Lévai Izsó helybeli könyvkereskedőnél lehet előfizetni.

Erdősítési jutalmak. A magyar királyi földmívelésügyi miniszter a folyó 1899 ik évről hat nagy és tizenkét elismerő jutalmat tűzött ki erdősítési munkálatokra az országos erdei alaptól. — A pályázati feltételek a hivatalos értesítőben megtekinthetők.

A miskolci ügyvédi kamara most adta ki tiszviselőinek és bejegyzett tagjainak kijavított névsorát, mely szerint a kamara elnöke: Kovács Lajos, elnökhelyettes: Bizony Ákos, titkár: Lengyel Lajos, ügyész: Dr. Frankfurter Sándor, pénztárnok: Petro József, — a választmányok vármegyéinkből: Marton János rimaszombati ügyvéd a tagja. A miskolci kir. törvényszék területén van 64 ügyvéd, ezek közül Miskolcon van 48. A rimaszombati kir. törvényszék területén van 46 ügyvéd és pedig Alsó-Balagon: Lovasnyai Soma, — Csetneken: Matolay Bertalan, — Csizben: Kossuth József, — Csoltón: id. Hegyessy Sándor, — Dobsinán: Okolicsányi Géza, — Jolsván: Czibur Imre, — K-H-Várallyán: Erősy Lajos, Hodinka Mihály, dr. Katona László, — Nagy-Röczen: Bottó Gyula, dr. Hozáczy Ferencz, Mihalik Dezső, dr. Wieszt Károly, — Pelsőczön: Fridrik Vilmos, — Putnokon: Dapsy Gyula, Farkas Gyula, — Rimaszézen: Nagy József, Palánszky János, — Rimaszombaton: Balogh Gubeso Endre, Bodon József, dr. Cziner Miksa, dr. Fráter Sámuel, Henyey Kálmán, Hubay Miklós, Kishonthy Endre, Kishonthy Gyula, dr. Krausz Gyula, Kubinyi Ferencz, Marton János, Molnár József, dr. Rárossy Gyula, Süteő István, dr. Szeless Ödön, Szerényi János — Rozsnyón: Ifj. Badiny Gyula, Gaál János, dr. Gutlohn Márton, dr. Mayer Mór, dr. Stromp Ignác, Szontagh József, Szontagh Aladár, — Tamásfalván: Bodroczky Lajos (időközben meghalt), — Tiszolcon: dr. Daxner Sámuel, — Tornallyán: dr. Ferderber Jakab, Kovács Miklós, dr. Király Kálmán. Bejegyzett tényleges gyakorlatot folytató ügyvédjelöltek a rimaszombati kir. törvényszék területén: Gothál Mihály Rozsnyó, Hodinka Tivadar K-H-Várallyán, Kovács László Rimaszombati, Mácsanszky János Rimaszombati, Pösch József Rozsnyó, Róth Dezső Tornallyán, dr. Székely Antal Rimaszombati.

Felmentett gyilkossággal vádlottak. Ifj. Nagy István és Gál Mihály felső-balogi lakosok azzal voltak vádolva, hogy Fodor István felső-balogi lakost megzsinegelték, s így megfojtották, azután pedig a mély gödörbe taszították hulláját. A rémes ügy sok izgalmat okozott, a kir. törvényszék a végtárgyalás után kiszállt a helyszínre és ott tartott egy végtárgyalást, majd pedig újabb végtárgyalás után Dr. Szeless Ödön ügyvéd védőbeszédének meghallgatása után a vádlottakat felmentette. A felmentést a kir. tábla is megadta, majd pedig az ügy a kir. kuriához jutva, mint onnan bennünket tudósítónk értesít, az ügy legközelebb kerül tárgyalásra és több napi tárgyalás után a kir. kuria is helyben hagyta a felmentést és ezzel a sokat hányatott ügy befejezést nyert.

Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság folyó hó 22-én délután tartotta rendes közgyűlését, Usekónics Endre gróf v. b. t. elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentéséből fölemlítjük a következőket: A tűzbiztosítási üzlet rendkívül káros lefolyásához a jégbiztosítási üzlet oly példátlan veszteséggel esatlakozott, amely a társaságot még súlyosabban érintette volna, ha az igazgatóság a jégbiztosításokat lehetőleg bőséges viszontbiztosításról már eleve nem gondoskodik. Így az 1898. évi jégvészedelemről érzékeny veszteséggel ugyan, de a viszontbiztosítás révén mégis aránytalanul kisebb megrázkódtatással bontakoztak ki a jégvészesség, amely a viszontbiztosítás nélkül 2 191,086 frt 07 krra rugott volna, így 772,178 frt 35 krra szállt alá. Valamint a jégbiztosításban, akként a tűzbiztosítási üzletben is kitént már, hogy az előző években falytatott tulságos verseny hatása alatt, a díjak leszállítása már odaig ért el, hogy azok a viselt kockázattal többé arányban nem állanak s így, a biztosító közönség jogos igényeinek a megóvása mellett, a díjbevetél és a kockázatok egyensúlyban tartására kell törekedni. *A tűz- és szállítvány-osztály* díjbevétele 1898-ban 6 433,434 frt 95 krra rugott, vagyis egy év alatt 350,318 frt 23 krral gyarapodott; viszont az ez osztálybeli összes károk 1898-ban 4 108,112 frt 40 krt tettek ki, míg az előző évben csak 2 956,504 frt 60 krt. *A jégbiztosítási díjbevetél* 2 026,288 frt 95 krt. volt, vagyis gyarapodott 1897. óta 282,598 frt 17 krral; a károk összege 3 726,718 frt 36 kr., míg 1897. csak 1 712,384 frt 93 kr. Míg az elemi ágakban a társaság 1898-ban a legkedvezőtlenebb eredményt érte el,

Kiadások	Forint		kr		Bevételek	Forint		kr		
	Forint	kr	Forint	kr		Forint	kr	Forint	kr	
Törlesztett kötvények díja	307530	57			A mult évről áthozott díjtartalék				31393283	83
Visszaváltott kötvényekért	478223	61			Befolyt díjak : ez évben kiállított kötvények után	601294	89			
Halálesetek után kiírt közzétek	1143073	80			az előbbi években kiállított kötvények után	4579096	18			
Lejárt kihazasítási tőkéért	1272185	86			a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	23245	05		5203636	12
Kihazasítási biztosításoknál haláleset következtében díjvisszatérítés	33143	96			Mult évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka				241653	24
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	217495	51			Mult évi kihazasítási tőkék tartaléka				229137	60
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka	302674	29			Illetékek				108251	53
Éjáradozókat	133650	66			Kamatjövödelem				1445234	40
Viszontbiztosítási díjak	137107	34								
Bélyegzekért	97758	19								
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	240904	99								
Tiszti fizetések	95259	38								
Jóvedelmi adóért	7218	74								
Orvosi díjakért	44515	04								
Szerzési és díjbehajtási költségek	354362	61								
Kisorsolt biztosítások tartaléka	14000	—								
Behajthatlan tartozások leírása	14962	19	4891225	84						
Díjtartalék ez év végén			32999607	01						
1898. évi nyeresemény			730363	87						
			38621196	72						

Vagyon. Mérleg-számla 1898 december 31-én. Teher.

Vagyon		Mérleg-számla 1898 december 31-én.		Teher.	
		Forint	kr.		
Értékpapírok	30 241 577 frt 96 kr. ugyanis :			Díjtartalék	33 818 221 frt 43 kr.
116 000 kor. n. é. magyar kir. 4 ¹ / ₂ -os koronajáradék 97 frt 90 kr-ával		56782	—	levonva a viszontbizt. díjtartalékot	818 614 frt 42 kr.
33 700 frtnyi magyar kir. 4 ¹ / ₂ -os aranyjáradék 120 frt 75 kr-ával		40622	75	Biztosági alap	215211
6 358 500 frtnyi magyar földhitelintézet 4 ¹ / ₂ -os záloglevelek 98 frt 40 kr-ával		6256764	—	Kihazasítási tőkék nyereséme	502848
6 348 600 frtnyi magyar földhitelintézet 4 ¹ / ₂ -os talajjavítási és szabályozási záloglevelek 97 frt 25 kr-ával		6173430	—	Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	217495
5 269 800 kor. n. é. magyar földhitelintézet négy százalékos korona záloglevelek 98 frt 25 kr-ával		2588789	25	Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka	302674
904 000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4 ¹ / ₂ százalékos zálogl. 100 frt-ával		904000	—	Díjlesztésekre vonatkozó nyeresemények tartaléka	122 74
68 000 frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4 és fél százalékos közszégi kölcsönkötvényei 100 frt-ával		68000	—	Tulélési csoportok számlája	74821
91 000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4 és fél százalékos zálogl. 100 frt-ával		91000	—	Előre fizetett díjak 1899—1900. évre	1271
74 000 frtnyi kisbirtokosok orsz. földhitelintézet 5 százalékos zálogl. 100 frt-ával		74000	—	Fel nem vett nyeresemények 1897. évről	285
300 000 frtnyi magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 ¹ / ₂ százalékos zálogl. 100 frt-ával		300000	—	Kisorsolt biztosítások tartaléka	14000
139 000 frtnyi magyar orsz. közp. takarékpénztár 4 és fél százalékos zálogl. 100 frt-ával		139000	—	Viszontbiztosító intézetek és mások követelése	33717
736 000 frtnyi egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 4 és fél százalékos záloglevelei 100 frt-ával		736000	—	1898. évi nyeresemény	730363
29 400 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank négy százalékos nyereseménykölcsön kötvényei 122 frt 25 kr-ával		35941	50		
Magyar jelzálog-hitelbank négy százalékos kölcsön 6 drb nyereseményjegye 19 frt-ával		114	—		
279 000 frtnyi magyar jelzálog-hitelbank négy és fél százalékos záloglevelei 100 frt-ával		279000	—		
2 442 400 frtnyi Budapest fővárosi négy és fél százalékos kölcsönkötvények 100 frt-ával		2442400	—		
424 800 kor. n. é. Budapest fővárosi négy százalékos korona-kölcsön-kötvények 97 frt-ával		206028	—		
1 164 500 frtnyi magyar kir. államvasuti ezüstkölcsön négy és fél százalékos kötvények 100 frt-ával		1164500	—		
350 000 frtnyi magyar kir. államvasuti kölcsön 4 ¹ / ₂ százalékos kötvények 120 frt-ával		420000	—		
97 300 frtnyi magyar királyi heleti vasuti államkölcsön ötszázalékos aranykötvényei 120 frt-ával		116760	—		
199 700 frtnyi magyar királyi négy százalékos földterhermentesítési kötvények 96 ¹ / ₂ frt-ával		193209	75		
6 535 250 frtnyi magyar kir. államvasuti jogkártalanítási négy és fél százalékos kötvények 100 frt-ával		6535250	—		
Beszerezésként breszovai és piski-vajdahunyadi vasuti els. kötvény		952118	23		
118 000 frtnyi egyesített államadósság 4 ¹ / ₂ százalékos papírjáradék (május—november lejár) 101 frt 70 kr.		120006	—		
90 000 kor. n. é. osztrák négy százalékos koronajáradék 101 frt 75 kr-ával		45787	50		
517 321 Lire 05 é. olasz ötszázalékos járadék és kamatai		228254	98		
Tulélési csoportok értékpapírjai: 73 750 frtnyi m. kir. italmerési jogkártalanítási négy és fél százalékos kötvények 100 frt-ával		73750	—		
1898-ban esedékes kamatok		166537	94		
Jelzálog-kölcsönök		167991	64		
Kötvény-kölcsönök		3418167	—		
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök		7194	52		
A központ tartozása folyó számlán		224824	06		
Vezér- és főgynökségek és mások tartozásai		866126	53		
		35092419	67		

Budapest, 1898. december 31-én.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G :

Kacsvinszky János, életbizt. könyvvivő. Gergely Tódor, a központi könyvezés főnöke.

Báró Harkányi Frigyes, Jeney Lajos, Ormódy Vilmos, Báró Schossberger Zsigmond, Gróf Zichy Nándor.

A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találuk. — Budapest, 1899. márczius hó 14-én.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG: Gróf Batthyány Géza, Hajós József, Jekelfalussy Lajos, László Zsigmond, Báró Radványky Géza.

KOVÁCS ZSIGMOND ÖRÖKÖSEI
 czipész üzlete
 Rimaszombat, Erzsébet-ter 27. sz. a.

A tavaszi idény beálltával tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy ugy a saját műhelyünkben készült, valamint a karlabádi, bécsi és budapesti elsőrendű gyárakban kiállított divatos férfi-, női- és gyermekláb beliekből válogattak van raktárunkon.

Mérték szerinti rendelések — kívánsághoz képest — mint eddig, ugy ezentul is pontosan, a legjobb minőségű anyagból **jutányos áron** műhelyünkben készülnek.

Üzletünket a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlván, vagyunk
 Rimaszombat, 1899. márczius 21.

Kiváló tisztelettel
KOVÁCS ZSIGMOND
 örökösei.

Hirdetmény.

5533. szám — A rimaszombati kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy **özv. Oravecz Pálné**, mint kiskorú **Oravecz Pál** t. t. gyamja végrehajtónak **Kojnok György** végrehajtást szenvedő elleni 168 frt 08 kr. s jár. iradti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Nagy-Szuhai községben fekvő s a nagy-szuhai 49. sz. t. czben A. I. sorsz. a. foglalt 44. hrsz. és 55. összeírási számú ház és belsőszobát Kojnok György 1/2-ad résznyi birtokilletőségére a 412 frtban megállapított kikiáltási árban elhendezte, annak megtartására határnapul **1899. évi május hó 3-ik** napjának d. e. 10 óráját Nagy-Szuhán a község házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok becsaron alól is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át azaz 41 frt 20 krt készpénzben vagy az 1882. évi 60. t. cz 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. 1. é. 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt, az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1898. évi december hó 31-én.

Altdorffer, kir. tszéki bíró.

Eladó ház.

Rimaszombatban a Kmetty-utca 16. sz. alatti sarok-ház, mely három szoba, két konyha, kamara, két fatartó, pincze és padlásból áll, szabadkézből eladó. — Venni szándékozók forduljanak Kmetty-utca 7. sz. alatt lakó **Pulinyi Julia** urnőhöz.

Eladó sütőde.

Csizben — a gyógyfürdő közelében — egy igen jó forgalmu sütőde, — más vállalat miatt — eladó.

Czim? Megtudható e lap kiadóhivatalában.

Közeledik a permetezés ideje!

A penészek, gombák, levelészek, rovarok és férgek ellen legbiztosabban megvédhetjük gyümölcsfáinkat, szőlőket, burgonyánkat stb. szorgalmatos permetezéssel.

Turul permetező (16455. sz. szabadalom) 16 frt.

Hunnia permetező (bejelentett védjegy) 13 frt 50 kr.

Szénkénegező 22 frt.

Kapható a csetneki rézgyárnál.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox valódi sodingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntettel gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító.

Darabja 3 forint.

A penge *** esillagos acélból és a többi részei alpacéból vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint. 21—26

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál
 Budapest, V., Kálmán-utca 17.
 Gyűjtőknek 5 darab után egy ingyen küldetik.

Homlokzat-tégla

ritka szép vörös színben, azonkívül mindenemű **idom-téglát** elismert kiténő minőségben, olcsó áron mellett, ugyszintén **gép-fali téglát, tető-cserepeket, kemény téglát, alagsóvet** stb. gyárt a

füleki gőztéglagyár
 Füle (Nógrádmegye).

Árajánlattal készséggel szolgál.

Megbízható, tevékeny ügynökök keresetnek.

Válasz

„a körjegyzőink helyzete” ozimú czikk irójának.

A „Gömör-Kishont” cz. lap folyó évi 12-ik számában a vármegyénkbeli községi körjegyzői egyesület elnökségéhez azon kérelem intéztetett, hogy a legközelebbi közgyűlésre tűzzön ki egy oly indítványt, mely szerint az orsz. jegyzői egyesület felkérődjön lesz, mikép a belügyminiszteriumhoz emlékiratot intézzen azon czélból, hogy a közigazgatás államosítása alkalmával a jegyzők az állami tisztviselők X fizetési osztályában soroztassanak.

Van szerencsém a jegyzői egyesület nevében — mint ezen tiszteltreméltó és jobb sorsra érdemes testület ez idő szerinti főjegyzője, — a cikkíró ur megnyugtatóására kijelenteni, hogy ezen indítvány — bár szokatlanul — hírlap útján tétetett meg, de mert a czikk minden sorából kitűnik, hogy annak írója oly községi közigazgatási szakértelmet árul el, hogy annak írója felől más nem tételhető fel, mint az, hogy tényleges szolgálatban levő községi jegyző, s így egyesületi tag, hogy indítványa a legközelebbi közgyűlés tárgysorozatába fel fog vétetni.

Ugyancsak fel fog vétetni a második indítványa, mely a budapesti ügyvédi kamara által az igazságügy-miniszteriumhoz beadott kérvény elleni demonstráció indítására irányul.

A vármegyénkbeli községi körjegyzők egyesületének elnöksége örömeinek ad kifejezést a felett, hogy tagjai a hírlapirodalom útján is a községi közigazgatás fejlesztése körül tevékenységet fejtenek ki. Szolgáljon követésre méltó példaként X kartársam cikke.

Cikkíró által felsorolt s a jegyzők kötelességeit képező ügyek igen csekély részét képezik azon nagyszabású teendők elintézésének, melyeket a törvény, miniszteri rendelet és vármegyei hatóságok, a mindinkább fejlődő közigazgatás érdeke, a gyakorlati szükség a mai községi jegyzőtől megkövetel.

Az államgépezet összes szála a központból mind a községi jegyzői irodában, mint végállomáson futnak össze.

Magasabb és fontos állami czélok szolgálatában áll a községi jegyző. Míg egyrészt az állami erős konsolidáció hatalmas tényezője kell, hogy legyen, másrészt — mint a község, bár törvényszerűleg még el nem ismert, de szellemi tekintetben már régóta első tisztviselője, — kell, hogy zászlóvivője, vezére legyen a vezetésére bízott községek minden nemes közügyének, mely hivatva van a községek s annak polgárainak közmívelődését és közbiztonságát előmozdítani.

Kell, hogy a fejlődő községi, közigazgatási életben minden tekintetben teljes jogi ismerettel megállja a helyét.

Ép ezért én keveslem cikkíró óhaját, hogy a közigazgatás rendezése után a községi kör első tisztviselője — szándékosan nem nevezem jegyzőnek, mert a czim nem határoz, — az állami tisztviselők X-ik fizetési osztályába soroztassanak. Keveslem pedig azért, mert én a mai fejlett közigazgatási életben a községek első tisztviselőjére a VI. gimnáziumi osztály elvégzését és a szakvizsga sikeres kiállítását nem tartom kielégítő minőségnek.

A jövő század leghatalmasabb alkotása, a közigazgatás reformja bizonyosan számolni fog ama lényeges átalakulással, a mi a közigazgatási szolgálat terén észlelhető.

Ösi hagyományos közigazgatásunk a 48-as évek előtti gyakorlat terén konokul megmaradt. Az 1871. évi XVIII. és az 1886. évi XXII. törvény ezen gyakorlati irány kegyeletes ápolása szellemében lett megalkotva. Pedig az urbéresség megszüntetése után a községek hatáskörét is teljesen fel kellett volna szabadítani.

Nem igazságos dolog, hogy egy rendezett tanácsú város polgára nagyobb kényelemmel élvezze a közigazgatási jog oltalmát, mint a szerényebb viszonyok között élő, távol a várostól, az élet gondjaival igazán magára hagyatott falusi polgártársa.

A szabadság, a testvériség és az egyenlőség nagy elve követeli azt meg, hogy hazánk minden polgára egyenlően részesüljön a közigazgatás áldásaiban, hogy a községek vagy a községi csoportok közigazgatási szervezete és a városok hatásköre között semminemű különbség ne legyen!

Mi községi jegyzők sajnosan tapasztaljuk, hogy mily sok fáradságba kerül a szegény falusi és vidéki lakosoknak, míg ügyes-bajos dolgaikat a székhelyen tetemes anyagi áldozatok árán elvégezzik.

Ha a községek egyenlő hatáskörrel lesznek felruházva, a közigazgatásnak ezen égető sebe orvosolva leendő.

Az előadottakból önként következik, hogy a község vagy községi csoport első tisztviselőjének jogvégzett embernek kell lenni, kire a hagyatéki ügyek önálló letárgyalása, a kihágási ügyek elbírálása, peres- és cseléd-ügyekbeni bírskodás és a községek jogkörébe már eddig utalt ügyek megnyugvással ualhatók.

Természetes, hogy az így kontemplált községi első tisztviselői állás életbeléptetése után megszűnik a községi körjegyzői és a szolgabírói állások létjogosultsága. De hiszen az intézmények — mint minden a világon — mulandóságnak vannak kitéve.

Ma, igen helyesen, a decentralizáció korszakát éljük, és e kérdésnél nem a forma, de a lényeg, a czél-szerűség jöhet figyelembe; azzal egyszer és mindenkorra számoltunk, hogy a községeket nem a törvény rideg szakaszai léptették életbe. Nem a statisztika rubrikái kedvéért léteznek!

Egyesült erővel a polgárok társas érzéséből, közös czélok és anyagi érdekek végrehajtásából alakultak és alakulnak a községek.

A polgárjogok a közösen élő embercsoportok javára — mik együttesen képezik a községet, — elementáris erővel kell, hogy fejlesszessenek a tökéletesedés útján. Jólétben élő embercsoportok összességéből fejlődhetik ki csak az eszményi község.

Öntudatos, embertársai boldogításáért élő férfi előtt a legszebb, a legnemesebb pálya, ha a község — saját szülőföldjének első tisztviselője lehet. Fenséges éleztél, mely a magasabb körökben mindinkább tért hódít.

Csekélységem, ki évtizedek óta a közigazgatási iro-

dalom szerény munkása, örvendetesen győződött meg e tényről. Nemesak a szakirodalom, hanem a kormánykörök is az állami élet legfontosabb tényezőjének tartja a községi közigazgatást.

Az ország számos főispánja — úgy tudom, a mi kitűnő főispánunk is, — csak örömmel venné, ha a középosztály, mely ma is az országban a vezérszerepet viszi, fiait első sorban saját községének élén látná, ha a közszolgalatot saját szülőföldjén kezdené meg, mert közvetlenül a néppel érintkezve, magasabb hivatali állásában szerzett tapasztalatait előnyvel érvényesíthetné.

Bizunk a nagy reform üdvös voltában, a mely meg fogja hozni, hogy a község első tisztviselője a X fizetési osztálynál magasabb rangfokozatban fog soroztatni.

A mi az ügyvédi kamarák azon törekvését illeti, hogy a községi körjegyzők, illetve a községi lakosok fosztassanak meg attól, hogy perenkívüli beadványokat szerkeszthessenek, azt hiszem, hogy ezt el nem érhetik. Távol vidéki falvak lakosait tetemes költséggel kényseríteni nem lehet, hogy ügyes-bajos dolgaikban — a perenkívüli ügyeket érte, — ügyvédi vagy körjegyzői kénysernek vessék alá magukat.

Mert nem a nép él az intézményekért, de kell, hogy a czél-szerű intézmények éljenek a nép és a polgárság javára.

Ha a község első tisztviselőjétől teljes jogvégzettséget fog megkövetelni az új reform, minden közigazgatási bajaink orvosolva leendő, mert bizony, mi türes-tagadás benne, el kell ismernünk, hogy a községi közigazgatás szabályszerű vezetésére a községi körjegyzőktől követelt mai minősítvény — kevés!

Sajó-Gömör, 1899. márczius 26-án.

Záhonyi János.

Kandalló dalok . . .

I.

Lobog a tűz, vigan lobog.
Oh! milyen jó idebenn.
Pattogó tűz lángja mellett
Álmodozni éberem.

Bele nézni a parázsba
Homlokunkra fényt ha vet.
Pattogó tűz lángja mellett
Szöni álmképeket.

Bebolyongni képzeletben
Azt a multat, s a jövőt,
Pillanatra, pillanattal
Átrepülni az időt.

Visszahozni a mi kedves
Volt a multba egykoron.
Andalogni amaz édes —
Mégis fájó, bus dalon.

Elhangzott az réges-régen
Bár; de vissza-visszacseng.
S a bohó szív, öntelelten
Rajta úgy el-elmereng.

Jól esik, jól e merengés.
Van valami nyugtató
Benne; az a lobogó tűz
Olyan édes altató.

II.

Behamvadott, be a parázs,
Ha vigan pattogott bár.
S arcunk fényárba fürdeté.
Csak hamu, csak üszög már.

Nő, nő az árny, éj vesz körül
Kibontva barna fátylát.
De ah! lelkünk az árny, az éjjel
Sötét fátylán is át lát.

S tovább folytatja, még tovább
Folytatja azt az álmot.
Tovább szövi a képeket,
Azt a tündérvilágot.

Hő lángra gyul a szív, kebel
Vágy, szenvedély tüzeiben.
Mohón, vakon fut, rohan,
Hogy bennök összeegjen.

Egy lobbanás és vége van.
Az égő tűz kialva.
Hideg hamu: vágy, szenvedély,
S a szív reménye halva.

A szív maga megtört, beteg.
Boldog ha volt, feledte.
Álma elszlott, s nyert hideg,
Rideg valót helyette.

III.

Tavasz lenne talán már odakint.
Rügyezne a fa, lombot hajtana.
Bokor tövén, lomb enyhe sátorán
Felzengne a csalogató dana.

Négy fal között, pattogó tűz előtt
Elandalodva, álmodozva, hol
A képeket csapongva szárnyat ölt
Bchó fiu miért ábrándozol?

Ki a mezőre, a szabadba ki!
Ébred, megújul a völgy, a halom,
Zöld pázsitos illatos kebelén
Pihenni hív az enyhe fuvalom.

Fáj, bánt az élet? lelked nyugtalan?
Menj a szabadba, nyugtot ott keress!
Virág fogad, zöld lomb hajol feléd
Lágyan susogva: higgy, remélj, szeress!

Borsody Béla.

Rózsaszín szalag.

Irta: H. LÁSZLÓNE.

Egy kis, rózsaszínű szalagról akarok írni, a mi tegnap a kezembe került. Egyszerű, semmi nevezetes történet, de tán érdekesnek fogják egyesek találni, a mennyiben igazán megtörtént dolog.

Körülbelül 6 év előtt benyitottam egy budapesti üzletbe, vettem többféle apróságot, a többek között széles szalagot is. A dobozban, a többi szép szalag között szerényen huzódott meg egy darabka rózsaszín selyemszalag, nagyon szép volt, olyan „czukros rózsaszín.” Nem volt rá szükségem, de lemerettem, két méter volt és megvettem; jó lesz valami kézimunkához.

Elmult egy év. Egy rokonomnak készítettem egy millieut. A fehér posztót kiakartam himezni és aztán valahogy alkalmazni rá, azt a kis rózsaszín szalagot. Tehát a kelmét elküldtem kézimunka kereskedésbe, hogy mintát nyomjanak rá; pár nap mulva, megkapom és daczára kéresemnek, figyelmeztetésemnek, oly mintát nyomtak rá, hogy a szalagot nem használhattam, tehát visszavándorolt megint a selyempapírba a többi szalag közé. Egyszer egy barátom elkérte tőlem.

„Neked úgy sem kell, itt hever és én elhasználhatom.” Odaadtam neki.

Pár hétre elmentem hozzájuk. Valami kis majális volt készülődésben és én egy fehér ruhámat fel akartam diszítani kissé, kértem tőle valami kis szalagot képzeljék . . . megint vissza került hozzám az a kicsiny szalag.

De mint rendesen a nagy tervezés után felsülés jön, hát bizony a mi majálisunk is vízbe pottyant és a kis szalag bevándorolt a fehér blousseval a bőröndbe. Aztán . . . aztán szomorú évek jöttek.

Karácsonykor igen szép bál ruhára kaptam. Rózsaszín gáz, beléve szép nehéz selyemmel. De szép is lesz. Oh úgy örült a szívem, hálás voltam Isten iránt, hogy megengedte megérnem az első bált. Szóttam az álmokat és boldog voltam.

Ruhám kész lett! Czipő, kesztyű, belépő, legyező mind együtt volt, csak a legyezőre kellett valami kis szalag, és . . . megint előhoztam a rózsaszín szalagot! tehát együtt volt minden, készen, de nem kellett . . .!

Nem kellett, mert beteg lettem. Beteg voltam soká. Láttam magam előtt mindenféle rémképeket. Izzonyu volt! Három hosszú évig, hol feküdtem, hol fent jártam, de a bizodalom Istenben nem engedte, hogy csalatkozzam! Hál' a Mindenhatónak kigyógyultam!

Egyszer, aztán néztem a bál ruhámat! Hogy örültem neki! És . . . rajtam sem volt. Vajjon gondol-e még az rám, a kinek én ebben a ruhában szerettem volna valaha tetszeni?! A régi rózsaszín szalagot levettem a legyezőről. Oly sok viszontagság után, el akartam tenni, és mint ereklyét őrizni.

De másként történt.

Tegnap a kis fiacskám ruháit néztem át és egyre, egy kis fehér ruháskára, persze még lányos szabására valami szalagot kerestem. Megtaláltam a régi rózsaszín szalagot és sirtam az örömtől, midőn rávarrtam az én kis Lászlóm ruhájára. Örültem, hogy oly jó kimenetele volt annak az én hányatott életnek. Hálás voltam Isten iránt, hogy így történt! Szegény szalag, de sokat tudna mesélni!

. . . És a míg varrtam, bejött az édes uram, a kinek elmondtam ezt a kis igénytelen történetet.

Hadak utja.

Irta: HORVÁTH ZOLTÁN.

Ti rátok gondolok, világhírű hősei Csaba királyfinak, mikor az égboltozat zenithéjére föltekintve, ott látom azt a bűvös tündérfényű sávot, a mit tejutnak neveztek el a magyar pásztorember képzelete, de hadak útjának nevez a szekely és föltekintve visszagondol nagy ósére, Attilára, a kinek hada előtt remegtek Európa hatalmasságai és mikor a testvérháboruban elfogyott a nép s a kis töredék elvonult rokotalanul a bérczek közé, akkor Csaba királyfi oltalmazta őket és mindig visszatér föltámasztott hőseivel azon a tündéri uton, valahányszor veszedelem szorongatja Székelyországot.

Tündérek verték-e ki azt az utat milliónyi arany és gyémántfejtű szöggel, azért világít-e az ezeregy-éjszaka meséibe illő varázsszal? Vagy tán a tündérek állnak őrt, föl-alá járva s az ő szemük ragyogása szórja e fényt szerteszt? Mindennél nagyobb az, a mi ott van: a nagy Isten teremtő „legyen” szavára pislog-e millió égi fátyla sugára: világok születnek és pusztulnak ott, az egyik csoport születő világok bölesője, a másik enyészőknek koporsója, mert a teremtés nincs befejezve még, folyik az öröktől-örökké!

Az ősködnék alig mozgó kaosza ott lebeg köztetek, mint lomha tömeg, nem tudva, mi formálódik még belőle: várja türelemmel, míg a sor reá kerül. Mert a ködös kaoszból lehetnek égő világító napok kisebb-nagyobb planétákból körüljárjogva, születnek belőle rövidebb életű, hamar ellobbanó és kihűlő holdak, a melyeknek örömtelen tájain az élet helyébe a nyugalom változatlanul lép, lehetnek belőle rettenő üstökösök az új világok halandóinak rémítésére vagy lehetnek egymás körül keringő páros csillagok: a szerelmek reményei.

Mennyi életnek csiráját rejti magában az a tündéri fényű zóna, a melyet tejutnak, vagy hadak útjának neveznek! Mennyi új világ keletre s mennyi parányi féreg örül a megélvőkön életének. Kifejlődött-e ott is az öntudat, érzik-e ott is annak áldásait és kinjait, mint földi bolygónk göröngyein érezzük? Nagy tévedés volna azt hinni, hogy a csillagvilág milliárdjai csak arra valók, hogy éjjel nekünk, parányi férgeknek világítsanak, s hogy az érző és öntudattal bíró teremtes csak a mi földünk szűk határaitra van korlátozva. A mi földünk, sőt egész naprendszerünk elenyésző kis pont, csak egy por-szem a nagy mindenségben: a tejutnak egy kisujnyi nagyságu foltja milliószer nagyobb égitesteket tárhatna föl, a melyeken csakugy megvannak és nyüzsgönek az elemek atómjai, mint a mi földünkön.

Érdekes is a teremtes mai tudományos fölfogásában, mikor a mithoszi homály helyébe tudományos elemletek fátylái világítanak, a melyek ép oly kevésbé képesek föllebbenteni a kezdetet és véget burkoló köd-

fátyolt, mint az őskor hagyományos, egyszerű elbeszélései. De azért az emberi elme tovább törekszik, tovább kutat, habár korlátozza folyton az arasznyi lét.

A tehetetlen anyagi elemek parányi kódalokban összegomolyodva várják az életadó első lökést, mert ha az megvan, akkor az anyag a vele kapcsolatos erők hatásával képes kifejezni mindazt, a minék esírját alkotója beléhelyezte. A melegség elkezd csoportokba rendezni az atomokat, folytatja a világosság és a rejtve működő vegyi vonzás és taszítás ereje, miatt a nagy tömegeket a nehézkedés tartja a centrifugális és centripetális erő egyensúlyában s ezerféle komplikált irányú erő hatásából létrejön a rend, a szabályos mozgás s a fejlődő életet nagyban és kicsinyben két titokszerű erő hatja át, a mely mindenütt ott van, de igen kevés helyen felfogható: a delezesség és villamosság.

A sokféle elemparányok kaoszából álló kód megkapta az első lökést attól, a kit a vallásos emberek Istennek, a filozófusok végső oknak neveznek, de a kiról egyformára keveset tud mindakettő, pedig az ő működését és gondolatait ott látjuk az égitestek mozgásában s a fűvek és fák növekedésében, az állatok önkéntes mozgásában és a mi öntudatunkban egyaránt, de sajnos, a mi értelmünk csak részekre elemezve képes valamit felfogni és megismerése egyszerre a dolognak csak egyik oldalára terjed ki, mire a másik oldalt vizsgálja, már az első kisiklik felfogása köréből.

Az ősi kód kaosza elkezd mozogni s ez a mozgás fölmelegíti a hideg tömeget, a melynek belsejében a parányok a melegtől ide-oda ugrálnak: szétválnak és csoportosulnak s ez a belső mozgás erősíti a külsőt, az egész tömeg mindgyorsabb körforgásba jön, miatt melege folyvást növekedik. A forgástól és a melegtől részekre szakad a ködforma hig tömeg, — a részek ujra szétválnak kisebb részecskékre s így létrejön a terv: jövendő világok, új naprendszerek alapja a nagy mindenségben.

A folytonos mozgás a meleget annyira növeli, hogy némely elszakadt részben az atomok másodpercenként már 400 billiónyi rezgést végeznek, ekkor a tömeg lángra gyul, a láng fénye vörös s a vörös fény fokozatosan átmelegíti a szivárvány színein az ibolyaszínig s a különböző időben kigyúlt részecskék különböző színei együttvéve a fehér fény érzetét keltik a szemlélőben. Így születik meg egy ragyogó csillag az ég boltján, mert a fényhez az új fizikai elmélet szerint másodpercenként 400—800 billió rezgés szükséges.

Mikor megvan az égitesten a tűz, akkor nagy haladás történik a vegyi csoportosulásban. Hiszen maga a tűz nem egyéb, mint vegyületi folyamat: a testek oxigénnal egyesülnek s minél rohamosabb ez az egyesülés, annál élénkebb az égés s annál nagyobb a meleg. Maga a víz sem egyéb, mint égési termék: ha a hidrogén megfelelő arányú oxigénnal egyesül, víz áll elő. Az égés tehát erősen megindítja a vegyi erők hatását, mert sok esetben szétbontja az elemeket, de igen sok új vegyületet hoz létre az elemek oxidálása által.

Az égitest lángbaborulásával nagyobb arányban kezd az élettelen tömeg rendezkedni: az elemek kezdik fölismerni rokonaikat s a rokonság vonzó hatása ezimén egymást fölkeresve vegyületeket alkotnak, ez a vegyületi folyamat ismétlődik, úgy hogy mikorra a lánggal égő folyékony tömeg kihűlt a felületen, már kristályosodásra készen állanak az új földet alkotó ásványtömegek, megalkotva a jövendő szerves élet szükséges talaját.

Hogy borítják be a gözök a kihűlt új világot felszínét s a lecsapódások hogy töltik meg a mélyedéseket tengereké és tavakká, azt nem nehéz elképzelni. Természetes hogy az új égitest így saját fényét elveszítve, másnak fényét tükrözi vissza s így jövő élete attól a naptól fog függni, a melytől világosságát és meleget kapja, a melytől, mint bolygó keletkezésekor elszakadt.

Hogy honnan áll elő a szerves élet esírja, ismét megmagyarázhatatlan titok, de ha egyszer megvan, az első csira, akkor létrejöhet belőle a növény- és állatvilág egész sorozata, föltéve, hogy a tökéletesedés törvénye az élőknek, — valamint ha az öntudat első esírja megvan, kifejlődhetik belőle a gondolkodó szellem. De ez a honnan? olyan nagy kérdés, hogy évezredek óta törjük rajta fejünket és még soká fogjuk törni.

Az élet nem egyenlő a különböző világokon. Némelyik kisebb tömegű a földnél, azért ott a testek sokkal könnyebbek, másnak jóval nagyobb a tömege és így a mi testünk nagyságát megközelítő testek olyan súlylány nehezdednek a talajra, mintha a földi elefántok lábait tapasztanák az őserdő földjét. Sokfélék a hőmérsékleti viszonyok is, a naptól való távolság arányában és ugyanettől függ az évszakok beosztása s így kiszámíthatatlan változatoság uralkodik a világoknak ebben a rengetegében, a mit innen nézve a tejt fényes kódének látunk.

A mint lehetnek e világon óriás testű lények, ép úgy nem lehetetlen, hogy nálunk szellemileg sokkal fejlettebbek is léteznek, s bizonyára van olyan világ, a hol az átszellemülés fogalma igen megközelíti a valóságot, a hol gyorsabb a felfogás, a hol tisztább a gondolat, a hol a miénket messze túlhaladó képzelet üzi kedves játékaikat, s a hol a szellemet nem szállítja le röptéből a göröngyökre a lomha test. Miért nem lehetnek ezt is, nincs rá okunk, hogy magunkat a teremtet legtekéletesebb lényeknek tartsuk, a kik naponként annyi gyarlóságot tapasztalunk magunkon.

Vannak e végtelenségben lángbaborult világok, a hol a melegség talajt készít a fejlődő élet számára, vagy a hol a víz, a mit az őskori görög böles minden élet alkotó elemének nevezett, szívódik föl az élők szervezetebe: de vannak olyan világok is, a hol az élet utolsó fellobbanó szikrái küzködnek a dermesztő hideggel, mert az illető világ napja nem adhat már annyi meleget, a mennyi olyan távolságból életet varázsolhatna az égitest fölületén. Másutt ismét, mint a mi holdunkon, végképen megszűnt az élet, megmerevedett a hidegtől az egész világ s fölmeredező hegyesúcsi sötét árnyékokat vetnek a kopár tájra, a mely egy világ koporsója gyanánt lebeg a nagy ürességben, a föltámadás új életére várva.

Ha isteni szemmel képesek volnánk e végtelen világra csoportoztatni áttekinteni: a törvényességnek milyen megmérhetetlen példája gyönyörködtetne az óriások méhrajyszerű mozgásában, olyan látvány tárulna elénk, a milyen most elkábitáná halandó szemünket, a melynek végtelen változatoságát agyunk befogadni igen szűk. Az ismert és ismeretlen színpompának milyen festői szép-

sege ragyogva élénk az égitestek tündöklő fényében, a melynek utánzására nincs földi festő, a ki esetjét vássonra merné tenni, de nincs olyan anyag, a mely színével utolérhetné e gyöngéd színváltozatok milliárdnyi árnyalatát. Hát milyen élvezet volna isteni hallgatni a végtelenség forgásából és keringéséből keletkező zenét! Ez az óriási méhrajmögés lehet az igazi szférák zenéje, a melyről a régiék álmodoztak, s a melynek hallásáról meg ugynevezett eretnek tanítások is keletkeztek a kereszténység első századaiban. Ha a testtől elszakadul léleknek ilyen élvezet ígérnek jutalmul a vallások, a miért e földön uralkodni tanult saját alsóbbrendű vágyain: bizonyára s számtalan tudománykedvelő vállalkozik ilyen mennyei örömeikért küzdeni. A mintbogy a tudománykedvelők így is képzelhetik a mennyország örömeit.

Addig a kezdetet és a véget: az állat és az ómegát, mélyeségek titok leple borítja és kicsiny földünkön gyöngyökkel lebbenthetjük föl fölöröl-időre egy-egy foszlányát annak a fényes ködfátyolnak, a mibe a hadak utjának milliárd csillagvilága burkolódzott emberi szemünk előtt.

Egy kis tréfa.

Tegnap este 9 órakor beállított a „Gömör-Kishont“ tek. szerkesztősége helyiségének előcsarnokába, egész bizalommal akarom az ajtót benyitni, midőn a szedőgyerek — kit a bent vigan borozó szerkesztőségi tagok vigyázól állítottak ki, — rémülten ugrik nekem s egy „nem szabad!“ magas tenor kiáltással a belépéstől a leghatározottabban eltilt.

— De öcsém, ne bolondozz! — szeliditem a kis nyomdaterméket. — Hiszen a szerkesztőségnek ha nem is vagyok tagja, a belépés nekem meg volt már engedve máskor is.

— Az máskor volt, de most nem lehet.

— És miért?

— Azon egyszerű okból nem, mert más alkalommal a tek. szerkesztő urak valódi almagyi bort ittak, most pedig elterjedvén a hír, hogy a városban hamis borok hoztak forgalomba, hát azt bírálgták és öntögetik-döntögetik, vajjon igaz-e a hír, mert ha az csakugyan igaz, úgy kiírják az újságba.

— Látod, te füles, s én épen azért jövök, hogy segítsek az uraknak, hiszen minden este van részem az efféle italokban, az urak pedig egyszer kóstolják meg, s kislül, hogy még nekik izleni fog, és ezentul is kénytelen lesznek mindennap a bizonyos betegséggel nyugalmra hajtani megmaszlagolt fejemet. — Félre hát kölyök az utból! — Ezzel belököm az ajtót s tisztos jó estét kívánok az uraknak.

— Jó estét! Szervusz! Hozott Isten! — hangzik fel a vig társaságból.

— Magam is igyekeztem!

Az asztaltól ül, egy csucsvés szakálra nyiratkozott ur, kinek ez a rendes helve, mint mindig, úgy most is telve szellemes humorral; tőle jobbra-balra a szerkesztőség érdemes tagjai, a lap különféle rovatvezetői, már t. i. ily ezimen, közben pedig, jól védett helyen, a felelős szerkesztő, bizony nagy és terhes felelősséggel.

Első, ki megszólít, a legelőt említett ur.

— No kedves pajtás, mit hoztál? Ülél le s ragadj egy poharat!

— Nem ragadok én az arabiai bálványoknak sem, ismerem már én ezen fluidumot, s megragadott, akarom mondani megragott már az engem élelgé.

— Hát miért jöttél akkor ide?

— Csak tisztán azért, hogy egy tárczám közlésére kérjelek fel benneteket.

— Vivát! Ilyen ember kell nekünk, a ki ír, ír és ír, s ir a végtelenségig... mig úgy jár, mint egyszer valaki.

— Igaz, én írok, s mindig írok, ti pedig, kérlek benneteket, olvassátok.

— Azt már nem tesszük! Olvassák az előfizetők, ehhez nekik van joguk.

— Igen? Akkor kérek az előfizetési díjából.

— Ezt sem tesszük.

— És ugyan miért?

— Azért, mert mi családos emberek vagyunk, te pedig a nélkül.

— Ez nem áll, kedves barátom, mert én a gömörmezei és rimaszombati fehér-kereszt lelenz-gyermek menedékhelynek vagyok egyik tisztviselője és pedig terhes kötelezettségekkel.

— Üdvözlünk! Üdvözlünk! — döngik rá a szerkesztőségi öblös torkok.

— De még korai az idő, hogy jutalmat kérj, majd ha érdemeidről jobban meggyőződünk és még többet írsz.

— Hát legyen, nem bánom! de térjünk a dologra.

— Halljuk!

— Falbnak, a híres időjósok teljesen igaza van, jövendöléseik mind beteljesednek, télen volt tavasz, most pedig van novemberi ősz, 2 székér fát feltűztem, Isten és Biazovszky nyugosztalja őket, most pedig következnek a harmadik, ha elsejéig még nem 13 napot számlálunk.

— Igaz, igaz!

— Azelőtt az emberek kenyeret ettek, most pedig abból szobrokat formálnak, s az erre alkalmas kvarezt megszokottan papáljuk a minden vendégelőben feltálat szárnyasban... Azelőtt éjjeli kirándulásainkról csak a hold és csillagok fénye vezetett haza, most pedig mindig lámpavilágnál térünk otthonunkba a „Tűzoltó“-ból, a „Kék csillag“-ból vagy „Köhögő“-ből. S nemsokára megérjük, hogy a villamos masina zugánál fogjuk fejünket éjjeli nyugóra hajtani.

— Ejnye, de derék dolgok, honnan tudod már ezt?

— Ne kutassatok! Csak nemrég láttam egy nagy írott borítékot, melyen ez állott: „Rimaszombati szobváros jövő villamvilágításának és vezetékének tervezete.“

— Eljen a nemes város! Eljen!

— Nono, csak higgadtan, nyugta előtt ne dicséritek a napot, még lehet olyan szél, hogy elfúj mindent.

— Olyan szél már nincsen, a mi ezt el ne fujja.

— Hát Széll Kálmán?

— Igaz biz az.

— Mig a filloxera meg nem ette a szőlőt, bort ittunk, s ha betegek voltunk, spiritusz-lánggal melegítettük a borlevest. Most? Megfordítva, — abból a kevés borból, a mi van, hevítés folytán készítünk spirituszt. — Szabó Gerzson szerint gölyanyakat, — a spirituszt pedig megisszuk bor helyett, rózsavízzel preparálva, mit

gyermekkoromban husvéti öntözködésre használtam, ugyanarra, hogy a sok rózsavíztől már rózsaszín szegfű nőtt fel a kabátom gomblyukában, ha nem hiszitek, hát nézzetek ide, most is itt virít, de ha ez nem elég, nézzetek szét a városban s a hány rózsaszínü orru embert találtok, csak annyi ezrest adjatok nekem s abban a pillanatban megszabadul tőlem a vmegeye.

— Régente a vasut ünnepelte azt a magyar embert ki felmért ülni ördögös szekerére. Ma? a vasutat ünnepeljük, mert egypár embernek nyakát törte, s beolvastja a jelzőharangot ágyunak, hogy egy alkalmasabb emberpusztító eszközt készítsen, s hogy a szegény utas befizetett menetdíja ellenében a füstös váró-teremben legyen kénytelen az éjszakát a huszonegyező perezes inasok társaságában eltölteni.

— Pap, tanár, tanító félszázaddal előbb komoly tudománynak élt, jelenben kaszinózik, harci játékot üz áldoz a bicikli sportnak.

— A tisztviselő kocsizott, bálózott, kártyázott, manapság itéletet és végzést csinál kaptafára.

— A fináncz? Még a hetvenes években is felügyelt a dohány-ültetésekre. Falb szerint ma észleli a dohányfüst színeit és illatját, vajjon élvezhető magyar dohány-e vagy pedig a monopólium megmérgezett czikke?

— Igaza van ennek a gyerekeknek. — Egyhangu a resultatum.

— Nincs igazam! Falbnak van igaza, mert előttem ezeket ő állította. De ha igazat akartok tőlem hallani, hát megmondom. Rosz időt jósolt Falb a mai napra is sétálni nem mehettem, a fám a lakásomon elfogyott, maradtam tehát hivatalos órán kívül a meleg hivatalos helyiségben s leültem tárczát írni. Hogy ez így van, hivatozom Jóskára, a hajdura.

— Elhisszük! Halljuk a tárczát, úgy sincs még a mostani számra.

— Hiszen már elmondottam, miért nem jegyezte valaki?

Megszólal K. ur, a szerkesztőség egyik buzgó tagja:

— Kérem már szedik is, mert gyorsírással lekapartam s most fejezem.

— Eljen K. ur! Eljen a hamis bor, mert ezt csakugyan az inspirálta.

— Eljen a szerkesztőség!

— Egyetemben pedig boldog ünnepet kívánok az előfizetőknek.

Komy.

A két rózsafa.

Irta: GELB MÓR.

A hajnalpir még csak akkor jött fel az égre, s a falu tanítójának kedves kis felesége már is talpon volt. Kertjét öntözte dajolva, jókedvvel. Pedig otthon, szülői házában a harmadrendű cseléd végezte az ilyes munkákat; de hát ugy van ez! A szerelem ennek a derék, de szegény falusi tanítónak szánta, és ő nem habozott, a jólétet, a gazdagságot a szegénységgel felváltani, csakhogy szive vonzalmát kövesse, és ő férje mellett nélkülözések között is boldog volt. Ez a boldogság nyújtott neki erőt a munkához. Nagy gonddal munkálta veteményes kertjét s boldog volt, mikor látta, hogy az Isten áldása, mily bőven jutalmazza fáradozását. Majd szeretettel ápolt virágai felé fordult, sorba öntözte őket s szívét gyönyörű töltötte el, mikor ama két rózsafához közeledett, melyeket még ő ültetett a termékeny talajba. E két rózsafát tartotta kertje díszének s midőn a róluk metszett gyönyörű illatos rózsákat kebelére tűzte, kimondhatatlanul boldognak érezte magát.

De egy idő óta szomorú szívvel tapasztalja, hogy az egyik rózsafa ellankad, a levelek sárgulni kezdenek rajta s a bimbók elhervadnak, elfonnyadnak mielőtt rózsákká fejlődnének; míg a másik most még nagyobb pompában diszlik, levelei élénkebbek, bimbói korábban nyílnak. Bántotta lelkét a szegény rózsafa sorsa s keze önkéntelen, öntudatlan felé hajtotta öntöző kannáját. Megöntözte mindennap, gondosan ápolta, de hiába, a rózsafa egyre sorvadt, egyre száradt míg végre teljesen elpusztult. S a másik, mely most csak maga táplálkozott a termékeny talajból teljes díszében virult tovább s bár rózsái szebbek, illatosabbak voltak, mint az előtt, de a jó asszony szívének a másikért kárpolitást nem nyújthatott.

* * *

Mély gyász borult a tanító házára. Meghalt egyetlen fiuk, büszkeségük s vele sirba szállott minden reményük. Ott fekszik kiterítve az egyszerű gyász ravatalon. Mellette térdel bánatos anyja, sir, zokog a lelke, imát rebesget ajka. A tanító, bár könnyei csillognak szemében, lehajol nevéhez s vigasztalni igyekszik őt. De hiába, az anya csak sir hosszan keservesen.

Ezalatt lassanként benépesült a kis szobácska. Eljött a falu apraja-nagyja, hogy részt vegyenek bánátukban. Mindenik tud valami vigasztalót mondani. S a fájdalmat igazán őszintén érezték. Hisz mindnyájan szerették a csendes jó fiut. Mindenki kedvelte azt a halvány arcu fiúcskát, ki oly hévvel szivta kebelébe a tudományos ismereteket, a ki oly igazán szívből szerette szülőt, társait, s az embereket.

Sándor, mikor barátja haláláról értesült, vigasztalhatatlan volt. Annyira összeforrt szívük az igaz barátságban, hogy az elválást szinte lehetetlennek tartotta. Együtt játszottak a porban még mint kis gyermekek. Együtt éltek át a gyermekekévi játszi örömeit. E két gyermeket sohasem lehetett egymás nélkül látni, mindig együtt voltak. Később midőn az iskola poros padosorába kerültek egymás mellé ültek. Együtt tanultak s együtt csinálták feladataikat sok éven át. Mind kettő első volt osztályában, de míg Sándor a tanulásban s munkában növekvő tetterőt és életkedvet nyerő, piros-pozsgás arcu ifjúvá fejlődött, addig a másik egyre sápadtabb s véznább lett. Napról-napra sorvadt. Tanárai s társai ijedve vették észre e visszafejlődést s intették, kérték, hogy ne feszítse túl erejét, — de már késő volt.

Most ott fekszik kiterítve a ravatalon, körülötte bánatos szülei s a résztvevő emberek. Sándor is eljött, hogy végbucsuat vegyen szerencsétlen barátjától, s hogy megegyszer láthassa jószágos arczát.

A tanítóné némán mereven nézett maga elébe. Nem látta a jó falusiakat, nem hallotta vigasztaló szavaikat. Egész lényé megholt fiával volt tele. Minden gondolata a halotté volt. E gondolataiból zavarta fel Sándor zokogása, ki közvetlen közelében a ravata' mellett térdelt

Midőn az asszony tekintete az ifjura esett, arca hirtelen lángba borult, szemei kidagadtak, majd szivettépő hangos kiáltásba tört ki: „Te vagy a fiam gyilkosa! Te érted kellett a fiamnak meghalnia! Azzal lerokadt, de ajkai a benső fájdalomtól és szenvedéstől még egyre vonaglottak s halkán mormolta tovább: „Igen, te vagy a gyilkosa! Te éretted halt meg!”

A jó falusiak ijedten néztek egymásra s szánakozólag igyekeztek megnyugtatni az anyát, azt hitték, hogy megőrült.

Sándor pedig kiszökött, hogy ne lássa az anya végtelen fájdalmát. Füleibe még egyre visszhangzott az anya rémes kiáltása: „Te vagy a gyilkosa! Te vagy a gyilkosa!”

Ugyan hogy lehet a fájdalomnak ilyen rögeszméje. Ő, a barátja gyilkosa? Ő, ki véret, életét áldozta volna fel, csak hogy egyetlen igaz barátját új életre keltse. Ő is azt hitte, hogy csak az örület adta az anyának eme gondolatot.

A tanítóné ez alatt még mindig ez eszmével foglalkozott. Eszébe jutott a két rózsafa, melyek közül az egyik elpusztult, kivészett, s a másik pedig ennek rovására tovább fejlődött még szebben, pompásabban mint azelőtt. Fiát tartotta az elszáradt, elsorvadt, korán le-tört rózsafának és Sándort a másiknak, mely még akkor is virult...

Megkondultak a falu harangjai. A tanítóné fiát temetik. Ott van az egész falu apraja-nagyja. Mindenki sir, mindenki könnyezik. A tanítónét már teljesen kimerítette a fájdalom, könyei kiapadtak. Fénytelen szemeivel némán nézett a koporsóra, mely alatt egyetlen fia pihen, mintha keresztül akarna látni a száraz deszkákra. E pillanatban meglátta, hogy valaki virágbokréját helyez a koporsóra. Sándor volt. A tanítóné arca hirtelen elborult s hangos, fuldokló kiáltásba tört ki: „Nézzetek az ott a fiam gyilkosa!” s jobb karját mereven nyújtotta Sándor felé. A fiu gyorsan eltűnt a koporsó mellől s elhúzódott oda hátra a tömeg mögé, végtelen nagy fájdalommal.

A temetési szertartás befejeztével megindult a menet ki a temetőbe. Kikisértek a halottat utolsó útjára. A hosszú sor végén ott ballagott lehajtott fejjel Sándor is. Ott akart lenni, mikor sirba teszik a koporsót.

Elhangzott az utolsó gyászdal is. A gyászolók hangos zokogása között bocsátották le a hideg sirba a koporsót.

A tanítóné kezeit tördelve állott a sir szélén. Nem akart megválni fiától, utána akart rohanni be a sírgödörbe. A lehulló rögök zörgése úgy érintette, mintha annak minden egyes darabját szívéből tépték volna ki. A körülötte állók vigasztalták.

Sándor is előre tört, hogy egy röget dobjon barátja hideg nyugovó helyére. Szemében az őszinte, mély bánat könnyével állott meg a sír szélén, mikor a tanítóné megpillantotta. Egész testében megremegett, szemei vadul szikráztak s kétségbeesett hangon kiáltotta:

„Te vagy a gyilkosa!” S lerokadt a földre. Lehunyta a szemét, s csak az ajka suttog rémséges álomról, illatos virágról, két szép rózsafáról. — elhervadt rózsáról. Senki sem értette, mit beszél az anya, csak azt rebesgette ott a nép körülrte: „Megőrült a lelke...”

* * *

Évek multak. A tanítóné sebére jótékony hatást gyakorolt a legjobb házi orvos, az idő. Lassanként be-törődött sorsába. De ha lent sétált virágos kertjében s meglátta a két rózsafát, elszorult a szíve. A seb újra felpattant, lelkében újra feltámadt a kín. — Gyűlölettel nézte a viruló rózsafát, mely immár egymaga szívja a tápláló, éltető erőt a földből. Ilyenkor mindig eszébe jutott fia barátja Sándor. Szíve vérezett, midőn hallotta, hogy Sándor mikép halad előre pályáján s válik belőle híres, nagyon híres ember. Ilyenkor mintegy örület fogta el s képeletében fiát látja ama magaslaton, a melyre barátja feljutott. Nem bír megszabadulni a gondolatól, hogy az ő fiának csak azért kellett meghalnia, hogy Sándornak engedje át helyét. Ezért nevezte fia gyilkosának fia legjobb barátját.

Sándor pedig ezalatt elkerült falujából, ki a nagyvilágba, magával vivén a sebet, melyet barátja halála, de különösen a tanítóné oktalan vádjá ütött nemes szívére. Tovább tanult és híres emberré lett. Falujába nem tért azóta vissza, rossz emlékei visszatartották. Pedig e jó falusiak, de szerették volna látni azt a férfit, a ki az ő kiesiny falujoknak olyan dicsőséget szerzett, de Sándor hajthatatlan maradt. Szülői időközben felköltöztek a fővárosba s őt semmi sem vonzotta többé a kis faluhoz. Szívében még egyre sajgott a seb, s még most is gyakran fülébe esenget a tanítóné szivetrázó sikoltása: „Te vagy a fiam gyilkosa!”

* * *

A hajnalpir csak most jött fel az égre s a falu tanítójának ősz felesége már is talpon van, kitekint s esodálkozva látja, hogy a falu egyszerű szegényes házairól nemzetiszínű lobogók lengenek. Minden oly ünnepies s meglepő.

Az egyszerű falusiak ünneplő ruhájukba öltözködve járnak-kelnek. Mindenki arczáról a meglepedettség és vidámság sugárik, csak az övé oly bánatos és szomorú.

A falu népe csoportokba verődve dicséri a nagy, dicső férfit, Sándort, a ki végre engedve a hosszas kérésnek, no meg a vágnak, hogy szülőföldjét még egyszer lássa, megígérte, hogy eljön közbük. Mára vártak. Ünnepies s nagyszzerű fogadtatásra készültek. Zene kíséretében, zászló alatt vonultak ki az állomáshoz, hogy a fogadtatás méltó legyen a vendéghez.

A tanítóné kíváncsian nézte a háza előtt elvonuló falusiakat. Nem tudta megérteni s feltogni, hogy miért történik mindez. Ő nem tudott semmiről semmit. A jó falusiak okakodtak előtte elárulni, hogy Sándor hazaérkezik. Szívét balsejtellem fogta el, de a kíváncsiság nem hagyta megnyugodni. Magára vette egyszerű fekete kendőjét s lassu léptekkel ballagott a menet után.

A falusiak az állomásnál megállottak, ott szépen két sorjában elhelyezkedtek és így várták a vonat érkezését, melynek dübörgése a távolból már hallatszott.

A tanítóné közéjük furakodott s az elejtett szavakból megtudta, hogy e pompa, e lelkesedés mind Sándornak szól. Érezte, hogy ha az ő fia életben lenne, most őt is ily diadallal várnák haza. Eszébe jutott a két rózsafa.

E közben a vonat éles fűtve s nyomban rá zugó éljenkiáltás hallatszott, a vonat megérkezett s Sándor a

vonat ablakából üdvözölte a falusiakat. A lelkesedés leirhatatlan volt. A tömeg tisztelettel nyitott utat a falu előljáróságától kísért nagy vendégnek.

Utja a tanítóné felé vezetett, a ki kimeredt szemekkel bámult reá s midőn közvetlen közelében volt, rémes sikelylial kiáltá: „Igen, ő az, a fiam gyilkosa!” s ezzel a földre banyatlott. Elgyengült ereje nem bírta ki eme újabb fájdalmat és a nagy lelki rázkódtatásban sokat szenvedett, de forrón szerető anyai szíve megszünt dobogni.

Képes levelező-lapok.

Irta: WIESINGER FRIGYES.

A régi rómaiak mitológiájuk megalkotásánál nem gondoltak az utókorra, mert akkor a gyűjtőknek is juttattak volna legalább is valami félistent. Hiszen ma már alig van ember, ki nem gyűjt valamit. A ki jó pénzt nem szedhet össze, halomra szedi a rosszat, a régit; más ember bélyeget, pecsétet, ismét más a bogarak, növények gyűjtésében lelő örömet. Pipa, szivarvég, hírlap, faesimile, s isten tudja, mi mindenféle gyűjtő van. Egyik humoros lapunk igen jellemzően egy őrös képkeret alá e felírást tevő: „annak az embernek az arczképe, a ki semmit sem gyűjt.” Jókai állítólag büszkébb esiga-collectiójára, mint összes regényeire.

Az eddigi gyűjtőkhöz pár év óta a képes levelező-lap gyűjtők gárdája csatlakozik, melynek tagjai újabb időben rohamosan szaporodnak.

Jóformán csak két évtized óta léteznek képes levelező-lapok. 1872-ben nyomtatott ugyan egy élelmes kereskedő levelező-lapokra képeket, utánzókra azonban csak 8 év múlva talált. Eleinte csak reclam-czélokra használták fel, később egyes nevezetesebb nyaraló telepek, fürdők tájképeivel látták el a levelező-lapokat. Nagyobb lendület csak 1885-ben vett az illusztrált kártyák ügye, mert ekkor egy Ausztria-Magyarországon, mint Németországban megengedte az állam magánégyéneknek is levelező-lapok gyártását.

Legtöbb levelező-lap gyűjtő Németországban van, mit bizonyít az, hogy ott már néhány szaklapjuk is van, (legelterjedtebb a Lipcsében megjelenő „Der Postkartensammler”) sőt kereskedők is vannak, kik tisztán ilyen „Ansichtkarten” eladásával foglalkoznak. Már nálunk is elegendő gyűjtik nagy szevedélyvel a szebbnél szebb képeket, sőt ez évben már magyar nyelven megjelenő szaklapjuk van Székesfehérváron. A gyűjtők számának szaporodásával szaporodnak a levelező lapok is, Németországban, Svájcban alig van városka, melynek nevezetességei ily módon meg ne volnának örökítve, de mi sem maradjunk sokkal hátrább e tekintetben. Csupán Angliában és az amerikai egyesült államokban van kevés levelező-lap, mert ott gyártásuk az állam jogát képezi.

A gyűjtőket két csoportra lehet osztani, a szerint, hogy vagy egész tiszta levelező-lapokat szed össze az illető, vagy beirottakat és azon hely postabélyegzőjével ellátottakat. Ez utóbbiak sokkal becsesebbek, vannak már nálunk is vállalatok, melyek bizonyos közvetítési díjért bárkinek nevére a világ akármely részéből küldenek kártyákat. Ha a dolog érdemét tekintjük, nem is olyan csel nélküli fáradság ez a „sport”. A multkor láttam egy 10 000 (!) példányból álló gyűjteményt, igazán élvezettel tudtam végig nézni azt a bizarr és változatos színpompát, ennek többszöri átnézésével az ember geográfiai és etnográfiai ismeretei nagyban szélesednek.

A mi e képek kivitelét illeti, változatosság tekintetében minden képzelhető felülmúlnak. Az egyszerű aczél-nyomástól a legcifrabb chromolitografiáig minden fokozatot megtalálunk bennük. A levelező-lap maga fehér vagy kékes-zöld, ez utóbbiak leginkább holdvilág mellett mutatják be a város egy részletét. A legtöbb köztük tájkép, néha a népviselettel, más pedig ünneplés alkalmára (jubileum, kiállítás) készült vagy pedig egyáltalában nincs helyhez, időhöz kötve. Az utóbbiak nálunk csak legújabbán készülnek. Mesékhez illusztrációkat, tréfás helyzeteket, a társadalom vezérembereit ábrázoló képek nagy kelendőségnek örvendnek, szintegy művészeket, színészeket és nőket örökítenek így meg. A fővárosban minden utcasarkon kínálgatják Chimay hercegnőt, a Barisson-nővéreket s több „híres” személyt ily alakban. Kevés ipari czikk kerül oly sokféle alakban forgalomba, mint a képes levelező lapok. Az egyéni leleményességnek ritkán kínálgatják oly tág tere, mint itt. Elég akármelyik budapesti papirkereskedő kirakatát végig nézni, hogy bebizonyítsa lássuk ez állítást. Mindig újat, eredetit látunk, itt levelező-lapalaku fakérgbe foglalt tájképeket, ott óriás levelező-lapokat, legújabbak a zenes levelező-lapok, népdalokkal kedveskedhetünk ismerőseinknek ily alakban. Újságok regénymelléklet helyett illusztrált kártyákkal ajándékozzák meg olvasóikat, orfeumokban ilyeneket dobálnak a közönség közé, akadnak persze a svájci havasok közt ott van a Suchard esokoládé stb. hirdetése.

Nincs ónkunk panaszkodni, hogy mi nem haladnánk az általános áramlattal. A fent említett gyűjteményben 300-féle budapestit láttam. Vidéki városaink is kitesznek magukért. — Megyénkben a rozsnóyiak igen szépet, a kraszna-horkai vár, az ő gyönyörű látképeivel, egész festői látványt nyújt. A rimaszombatiak is csinosak. A dobsinai jégbarlangot ábrázolóik igen eredetiek, az egyiken a betűkről is jégcsapok lógnak le. Sajnos azonban, hogy manapság, midőn nyomdai iparunk a külfölddel bátran felveheti a versenyt, mégis a mi városaink képei (a budapestiek is jó részben) többnyire külföldön készülnek, pl. a tata-tóvárosi hadgyakorlatok alkalmával igen szép „Postkarten”-eket árusítottak nálunk, melyek egy prágai műintézetből kerültek ki! — A millenáris esztendőben a postaigazgatóság 3 magyar czégnél készítettett 30 féle képes levelező-lapot, melyek kivitel tekintetében nem maradnak a külföldiek megett.

Nálunk a gyűjtésre az impulzust a legtöbb embernek éppen ezek a millenáris levelező-lapok adták meg, melyek olesóságuk miatt igen alkalmasak a cserélgetésre. Most már meghonosodtak a papirkereskedők kirakataiban a „Postkarten-Albumok”, látunk már magyar felirattal ellátottakat is. Nemesak albumba rakják a képes levelező-lapokat, de csinálnak belőlük szép szabadiszeket, jelké-akat, legyezőket, paravánokat. Egyik fővárosi tapasztalást egy hölgyet láttam „Ansichtkarten-jelmezben”, melylyel nagy feltűnést keltett. Nem messze van az az

idő, mikor egyes ritkább képes kártyát drága pénzen fognak megvásárolni.

A gyűjtés rohamos terjedése mellett nem lehet azon esodálkozunk, ha egyik kedvelt vicz-lapunk humoros alakjai közt levelező-lap gyűjtő hölgyet is szerepeltet. — Számtalan adoma kering már a gyűjtőkről, lássunk néhányat:

Ur (a másikhoz): Barátom én ritkaságokat gyűjtök, levelező-lapokat kép nélkül.

Jellemző ez is: *Fiatal asszony* (barátnőjéhez): Látod, milyen jó férjem van, legközelebb egy földkörüli utazást tesz csak azért, hogy mindenünnen képes levelező-lapokat küldhessen gyűjteményem részére.

Az idők jele ez: *Elitelt* a börtönben így szól az őrhöz: Hozzon nekem kérem egy levelező-lapot, ezen épület látképeivel!

Nem épen lehetetlen, hogy ezek az adomák nem fognak valamikor adomaszámba menni.

Egy völegény kalandjai.

— Naplótörredék. —

Irta: HARMATZY LORÁNT.

Ma délelőtt, midőn a hivatalba mentem, a Váczi-utczában valaki hátulról a vállamra ütött.

— Jó reggelt, édes öcsém!

Meglepetve fordultam hátra.

Kiss Béni bácsi volt Kassáról; vele volt Miczike, a leánya is.

Ijedten hebegtem valami köszönésfélét.

— Ej-ej! Elmegy mellettünk és észre sem vesz!

— mondá szelid szemrehányással az öreg ur.

— Igazán, ezerszer bocsánatot kérek, — feleltem zavarral, — de homályos sejtelmem sem volt a felől, hogy ma még szerencsém lehessen találkozhatni a Doktor ural! Mikor méltóztattak feljönni?

— Tegnap este érkezünk.

— És a nagyságos Asszony?

— Velünk van ő is; de most otthon maradt a szállodában, — felelé az orvos, — kissé kimerítette a tegnapi utazás; de mi, Miczikével nem vagyunk fáradtak, s megünnepeljük pár apróságot bevásárolni.

— Sokáig tetszenek itt időzni?

— Mindössze pár napig talán. Abázziban voltunk hat hétig, s most már sietnem kellett hazafelé. Azt sem tudom, hogy nem vitték-e el távollétem alatt egész Kassát, az összes betegemmel együtt. Teljesen a nyugalomnak és semmittevésnek akartam magamat szentelni, s megtiltottam, hogy akár újságot, akár levelet küldjenek utánam!

Agyamon egy gondolat czikázott át.

Ók Abázziból jönnek!

Tehát nem voltak otthon, Kassán, midőn az eljegyzési kártyámat a czimükre elküldtem; következésszerűleg nem is valószínű, hogy tudják, hogy én völegény vagyok. Oh! Mily kellemetlen helyzet!

Nem! Nem tudják! Hiszen első dolguk lett volna nekem gratulálniok! Vagy pedig talán... Jaj! Szép páczban vagyok, mondbatom!

— Ha ma estére nincs valami más terve, — folytatá Kiss papa, — jöjjön el velünk a Nemzeti Színházba!

— Igazán... — vizonzám, gondolkozás leple alá rejtve zavaromat, — nem tudom, lehetséges lesz-e nekem... —

— Olyan sok dolga van? — kérde Miczike, s hangjából gunyos kételkedést véltem kiolvashatni.

— Dolgom, igaz, nincs, — feleltem habozva, — de délután fel kell keresnem... (majd kiszalasztottam a számon: „a menyasszonyomat”)... délután egy látogatást kell tennem, és nem tudom előre lehetséges lesz-e...?

— De már csak csinálja ki valahogy, — szól közbe az orvos rábeszélőleg. — Mi páholyt veszünk, s ha jöhet, akkor jöjjön éretünk a „Nemzeti szálloda”-ba. Fél hétig várni fogjuk.

Miczike, ki kettőnk között haladt, reám tekintett, s halk, de édes, kéré hangon mondá:

— Jöjjön el kérem...!

Szinte megijedtem, nem annyira a hangtól, mint a leány meleg tekintetétől.

Együtt haladtunk a Ferencz József-térig. Itt elváltunk.

— Tehát viszontlátásra este, 7-kor! mondá Kiss. — Jöjjön hamarabb! — sugta Miczike, — úgy szeretnék magával beszélni!

Kábult fejjel értem a hivatalba. Az igazat megvallva nem is tudom, hogy juttottam az íróasztalom elé. Szerencse, hogy annyiszor tettem meg már ezt az utat, hogy a lábam magától is eltalált oda, a hová igyekeztem.

Megpróbáltam dolgozni, de hiába! Nem voltam képes összehozni a legegyszerűbb, a legsablonosabb blanke-munkát. Csak ültem a székemben s néztem magam elébe. Még gondolkozni sem tudtam.

Bejött egy szolgáló és a chef-em által reámszignált darabokat adta át.

Egyedüllettem ezen megháborította felrázott kábultságomból. De ez csak pár pillanatig tartott. Na! Az állam nem sok hasznomat fogja ma venni! Az már szent-igaz!

És mialatt lassan fel s alá sétáltam a szobámban, felelevenedtek képzeletemben az összes emlékek, melyeknek hősnője Miczike volt, hőse pedig én magam.

Három-négy év előtt Kissékkel töltöttem a nyarat egy felvidéki kisebb nyaralótelepen. Jogásch voltam, Miczike pedig kellőközépen volt a „backfisch” éveinek.

A minék természetesen úgy be kellett következni, az el sem is maradt. Akármennyire is restelleném ezt bevallani a menyasszonyom előtt, kénytelen vagyok beismerni, hogy mi ketten bizony szerelmesek lettünk egymásba. Szüleink észrevették ezt, azonban nem estek föltötte kétségbe. Majdnem gyerekek voltunk még mindkettőnk, s az ilyen szerelem nem szokott hosszú életű lenni. S azon esethen, ha ez komoly is lenne, ők, azt hiszem, megegyezőleg adták volna reánk áldásukat.

Fiatalok, hevülékenyek voltunk mindkettőnk s hozzá még — őszintén mondhatom — Miczike volt az én első szerelmem, s így nem is lehet esodálkozni a fölött, hogy nem elégedtünk meg azzal, hogy titokban szeressük egymást, messziről, — de hogy szívünk arra vágott, hogy szerelmünket megismerjük, megtudjuk kölcsönösen

Régi igazság, hogy a kölcsönös nyilatkozás kölcsönös kötelezettségeket ró a szerelmesekre. De mit gondoltunk mi ezzel?

Hűséget fogadtunk egymásnak

Midőn a nyár véget ért, elváltunk mi is. Ők ritkán jöttek Pestre, én pedig, mondhatnám, sohasem kerültem Kassára: s így bizony nem valami gyakran volt alkalmunk találkozni. Érintkezésünk csak annyira szorított, hogy újkor és az ő névnapján ékes levéllel kerestem fel őt.

A rákövetkező télen ismerkedtem meg Emmuskámmal, a menyasszonyom családjával.

Nem csapodárság, újabb szerelem diadalra vágyó mámoros óhajta volt az oka annak, hogy Miczikének tett hűségi fogadalmamat megszegtem. Hiszen Emmuska oly szép, oly kedves, oly édes, hogy szerelmem megváltozásának szükségképpen be kellett következnie!

Küzdöttem magammal sokat, még akkor is, midőn éreztem, hogy csak őt, csak Emmuskámat szeretem igazán. Nem egyszer jutott eszembe Miczike. Gondol-e vajjon még én reám? Tartja-e a fogadalmunkat? Vagy pedig, mint jómagam...?

És titokban hányszor óhajtottam, bárha megcsalna valakivel!

De ő nem felejtett el engemet!

Sőt amióta a képes levelezőlapok gyűjtése annyira lábrakapott, állandó összeköttetés létesült közöttünk.

Hányszor éreztem lelkifurdalásokat, hogy ámbár én Emmuskámat szeretem, mégis Miczikével is fentartom ezt, a barátságát és jóismeretségnél sokkal bizalmasabb viszonyt.

Miczike nem felejtett el, azt láttam tisztán, sőt közös emlékeinkre való olykori hivatkozásai alapján okom volt hinni, hogy a végzetes fogadalom még mindig él keblében.

Bekövetkezett az eljegyzésem.

Ezt tudattam velök. A felelet azonban, a sablonos gratuláció, nem érkezett meg.

Mikor az ember magát hibásnak érzi, minden apróságból rémképeket alkot.

Igy voltam én is. A legképtelenebb dolgokat láttam lelki szememmel az ő hallgatásuk folytán. Pedig hát — mint most értesültem, — egyszerűen azért nem feleltek, mert a hír nem jutathott tudomásukra.

Mit tegyek most?

Nincs más hátra, el kell mennem a ma esteli színházba s hazajövet meggyónni neki az én hűtlenségemet.

Hogy fogja vajjon fogadni? Nem csinál-e jeleneteket? Mert viselkedéséről úgy látom, hogy szeret még mindég. Nem vagyok képzelődő, de az ilyen dolgokat pártatlanul, elfogulatlanul kell tekinteni. De hát hogyan is mondjam el Miczikének a valót? Hogyan, mi módon, mily alakban? Mert úgy röviden, mintegy durva egyszerűséggel még sem tehetem!

Es mit szólnak Emmuskának, midőn estefelé tőle elbucszom? Azt mondjam, hogy a színházba megyek egy leánnyal, kit érette megcsaltam?

Nehéz helyzet! Bárha már tul lennék rajta!

Délután színházhoz öltözve és látesővel a vállamon, mentem a menyasszonyomhoz.

— Színházba készülsz? — kérde Emmuska szemrehányó hangon, — s bennünket nem is hívtál? Ez nem szép tőled!

— Csak reggel cseppentem bele. — felelém mentegetőzve, — vidéki ismerőseimmel találkoztam, kik nem hagytak békét, míg meg nem ígértem, hogy velök töltöm az estét.

— És nem törődés azzal, hogy a menyasszonyod magában busul utánad, míg te ott udvarolsz. Mert fogadok, hogy annak az ismerősödnek szép leánya is van! Ugy e van?

— Leánya? — kérde zavartan. — Hát... izé... tudod... van! Igen! Neki van leánya! De... — elhallgattam.

— Mit akartál mondani?

— De engem nem érdekel, mert én csak téged...

— Elhiszem! Különb is még csak az kellene, hogy egyszerre két leányt boldondíts! (...jaj! de a szívembe nyilallott valami e szavakra!) És azután azt hiszed, hogy ez mentség? Mégis csak veled fogsz mulatni egész este!

— Féltekeny vagy? — kérde mosolyogva, hogy a beszédet másra tereljem.

— Nem vagyok féltekeny, de... (és ezt oly végtelenül édes gyöngédséggel mondta)... jobb szeretem, ha mindig csak velem volnál!

Most azután ezek után tessék neki elmondani a történeteket, tessék neki vallomást tenni!

Rövid ideig haboztam, hogy elmaradok arról a színházról, de mégis következetes maradtam az előbbi tervemhez. Hiába minden! El kell mennem mindenesetre. Beszéltem *kell* Miczivel!

1/4 7-kor a szállodában voltam.

Kissné fogadott. Férje és leánya még nem volt otthon. Vidéki ember a fővárosban ritkán tudja jól kiszámítani az időt, s ők bizony oly későn jöttek haza, hogy éppen csak annyi időnk maradt, hogy gyors átöltözködés után, kocsiba ülve a színházhoz hajtassunk, ha ugyan nem akartunk volna elkésni az első felvonásról.

És Miczike oly kedves volt!

— Miért van oly különös hangulatban? — kérde tőlem süttő hangon — talán valami kellemetlenség érte? Mondja el nekem, a maga őszinte jóbarátjának! Hiszen egykor megígérte, hogy nem tagad meg tőlem semmit sem!

— Ah emlékszik még erre? — kérde, alig tudva, mit beszélek.

— Hát maga talán már elfeledte? — kérde ő viszont.

Semmi kétség! Ő szeret! Édes mindenható jó Istenem! Most légy velem!

Alig vártam, hogy a szindarabnak vége legyen, mert természetesen ott a páholyban nem lehetett hosszabban, s főleg olyan dologról beszélni, mint a milyenképp én akartam.

Az előadás után, midőn kiléptünk a Kerepesi utra, Kiss papa megszólalt:

— Most aztán sétáljunk el a Hungáriáig! Szép kellemes idő van, és vacsora előtt, azt hiszem, jól fog esni ez a kis mozgás.

A Nemzeti színházról, a Hungáriáig...!

Istenem! Mily rövidnek tűnt fel előttem ez a távolság! Itt fog tehát eldőlni az én sorsom! Oh! Hogy fogjak bele. — Miczike megszólalt:

— En kértem a papát, hogy menjünk gyalog. Valami fontos dologról akarnék magával beszélni. Eleinte ugyan az volt tervben, hogy a papa mondja el magának, de végre is, ez annyira csak a kettőnk dolga...

Villám gyorsan futottak át agyamon a gondolatok. Azt mondta: ... — a kettőnk dolga... — Mit akarhat vajjon? Legjobbna láttam úgy tenni, mintha nem értenék semmit sem

— Komoly dologról akar velem beszélni? Ejnye! Miről?

— Mi ketten, évek előtt fogadalmat tettünk egymásnak... — elhallgatott

Semmi kétség! Világos az egész. Ezen fogadalom betartására akar felszólítani, Siettetni akarja, a mi, a kettőnk egyesülésére, a melyre való várakozást, nyilván már hosszadalmasnak találja.

— Folytassa kérem! — mondtam kissé elfogultan.

— Oly különös nekem erről beszélni, akár mily bizalmasok is voltunk egymással. En leány vagyok, tehát természetlő fogva tartózkodóbb, és ez a dolog olyan nagyon kényes! Mégis csak jobb lett volna, ha a papa beszél magával e felől.

Kis szünet állt be.

— Hát nem sejt, hogy mit akarok mondani? — kérde ő végre lassu hangon.

Ez nem magyarázható félre! Eh! Felvilágosítom őt őszintén.

— Igen! — mondtam erős, szilárd hangon — azt hiszem, hogy tudom mit gondol. De lássa, ne is vegye rossz néven, ez a házasság lehetetlen!

A hatás nem maradt el! Miczike elsápadt, s fojtott hangon kérde!

— Hogy mondta?

— Ez a házasság lehetetlen!

— Nem egyezik bele?

— Nem lehet!

— Azt kívánja, hogy lemondjak? Képes lenne engemet ily áldozatra kényszeríteni? Mert tudja meg, ez én tőlem áldozat, nagy áldozat lenne!

— Nem én kényszerítem Miczike, de a körülmények!

— Ha tudná, mily fájdalmat okozott nekem!

Szegény leány! Ugy fájt az én szívem is, mikor az ő szomorú arczát és könnyek által elfátyolozott szemét láttam. Mennyire szeret engem! Igazán nem is érdemlem meg tőle! Hátha még majd megtudja, hogy vőlegény vagyok?! — Egy darabig némán, szomoruan mentünk egymás mellett.

— Edes Miczike! — szóltam egészen elérzékenyülve. — Higyje meg, ennek meg kell lenni! Maga boldog lesz!

— Soha! Minden reményemet magába helyeztem, s látom, hogy csalatkoztam! Oh Istenem! Oly boldogtalan vagyok!

— En nagyon beleképezem magamat a maga helyzetébe és tudom méltányolni a fájdalmát, hiszen most is higgye el, ugy szeretem magát, hogy az életemet adnám a boldogságáért!

— És mégis boldogtalanra akar tenni? Nem! Ehhez nincs joga! Erre nem kényszeríthet engemet! En szeretem magát... (tessék! Még be is vallja nekem!) de... de a felesége nem leszek!

— Tessék?

— Ne haragudjak reám! Lássa...

Elkabultam egészen!

— Az Isten szent nevére kérem! — mondtam lázasan iparkodván összeszedni a gondolataimat — azt hiszem, nem értem! Várjon csak egy kicsikét! Tebát magát az tenné boldogtalanra, ha én akarnám nőül venni?

— Ne haragudjak... de...

— Kérem szépen! Ne szaporítsuk a szót! Boldogtalan lenne, vagy sem?

Ő igenlő mozdulattal tett a fejével s aztán mintegy szegénylősen elfordította az arczát.

— Ugy-e nem haragszik reám nagyon? — kérde halk, esdeklő hangon.

— Miczike! Edes Miczike! — szóltam talán kelletnél jobban is elragadtatva. Hogy tudnék én magára haragudni! Főleg ezek után...

— Ne gunyolódjék!

— Isten látja lelkemet, hogy őszintén beszélek!

Ő esodálkozva tekintett reám.

— Hát maga nem *engemet* szeret? — kérde végre.

Lehuztam a keztyűmet a balkezemről és elétartottam a gyűrős ujjamat, melyen ott ragyogott a jegygyűrű.

— Már hogy ne szeretném én magát! — viszonzám, — csak hogy... csak a mennyire ez itt megengedi!

— Hát maga vőlegény?

Igent intettem.

Miczike arczán leirhatatlan vonás rögzítődött e szavakra.

— Hiszen ez nagyszerű! — szólt végre őszinte örömmel. — Maga vőlegény! Akkor hát tudja meg, hogy én meg menyasszony vagyok!

Ő menyasszony...

— De hát az Istenért... — kérde én pár perznyi megdöbönt hallgatás után. — Miért nem mondta ezt mindjárt?

— Hiszen mondtam!

— Dehogy mondta Maga itt lemondásról, boldogtalanságról beszélt, de nem említette egy szóval sem, hogy menyasszony.

— Ugy egészen nyiltan megmondani nem mertem.

— Miért?

— Mert azt hittem, hogy az eljegyzésem magát boldogtalanra fogja tenni. Azt hittem, hogy még mindig engemet akar feleségül venni... Ezért nem mertem olyan leplezetlenül beszélni, pedig hát ki kellett magunkat magyarázunk, hiszen ugy félig-meddig le voltunk kötve egymásnak!

Ezen kölcsönös kijelentésekre az egész helyzet természetesen azonnal megváltozott.

Jaj! De megkönnyebbültem!

— Es a vőlegénye... — kérde vidáman.

— Ma este érkezett elénk Pestre; — viszonzá ő — azt hiszem, már vár reánk a Hungáriában. Meg fogja ismerni...

... Mondhatom, régen vacsoráltam oly kitűnő jó hangulatban, mint ez este...

Tanítói gyűlés. A kishonti ág hitv. evang. tanító-egylet folyó évi rendes tavaszi közgyűlését a tagok majdnem teljes és nt. Hűvösi Lajos körlelkész s Kolbény József ev. lelkész, Pászár Gusztáv körjegyző mint vendégek jelenlétében folyó hó 22-én Nyustyan tartotta meg. A közgyűlést Szlapovszky Péter elnök lelkes szavakkal nyitotta meg A közgyűlés tárgysorából kiemelendő Gaál János IV-ik évfolyammal megtartott minta tanítása, melynek tárgya: a költözésges törték ismertetése volt. az ugy elméleti, mint gyakorlati szakavatottságot igazoló tanítás jegyzőkönyvi köszönettel díjaztatott A megejtett tisztújítás eredménye az, hogy az eddigi tisztviselőség újból lett megválasztva, kivéve a könyvtárnokot, mely Ráthórol Rimabányára ifj. Molnár Gusztávhoz vitetett át. Az egylet tagjai Helyvig Ede és Kicsiny Pál belépésével szaporodtak. Az özv.-árvatárs. pénztár tagjaul pedig Kicsiny Pál, Plachy Pál és Buzágh Béla jelentkeztek. A tanítók országos biztositási intézetre vonatkozó átirat véleményadás végett kiadatott a klenóci tanítói karnak. Eötvös-alapba való belépésre a tagok felhívtak, s ki-mondatott, hogy az egylet maga is mint testület pártoló tagként lépjen be. Jövő évi közgyűlés helyéül Orlaj-Török tüzett ki. Id. Farkas József nyugalomba vonult tanítónak az egylet körül szerzett érdemei elismerésül jegyzőkönyvbe való megörökítése után, a jelenvolt vendégek s majd az elnök éltetése mellett a közgyűlés véget ért. Az ezt követő pohárköszöntővel is fűszerezett, lukulusi lakomával vetekedő, Frenyo Gyula barátságos házában levő közebed alkalmával megejtett gyűjtésből az özv.-árvagyármolda vagyona 3 frt 55 krral szaporodott.

Vasuti várótermeink. Vettük a következő sorokat: A m. kir. államvasutak igazgatóságának és különösen a miskolci üzletvezetőség díeséretére mondhatjuk, hogy utóbbi években nagy gondot fordítottak arra, miszerint még a legkisebb állomások, sőt egyes megállóhelyek is kényelmes várótermekkel, illetve várószobákkal lettek ellátva. Igy az utasok a zord időben legalább meleg szobában várhatják meg a vonatot. A nagyobb megállóhelyek közül egyedül Csiz állomás járt szerencsétlenül, a mennyiben az államvasutak jóvoltából és valame-lyik mérnökének torzszüleményeképen néhány évvel ezelőtt az állomásnál egy váróteremnek csufolt nagy bolond fabódé épült, melyet az utasok sem télen, sem nyáron nem veszik igénybe és csak ott éktelenkedik a világ csufjára. Ezen sötét odu ott meredezik közvetlen a vágnay mellett csupasz ablak nélküli falával és az utasra inkább egy nagy raktár benyomását teszi. Sokkal jobb lenne, ha ezen fa-alkotmány ott sem volna, akkor kilátásunk volna, hogy legalább egy tisztességes várószobát kapnánk, ahol télen-nyáron meghúzódhatnánk vonatindulásig. De ily csak boszankodva nézzük a barátságatlan, ormótlan fabódét és a szabad ég alatt várjuk a vonatot. Pedig ezen állomás, ahol — különösen nyáron — igen nagy a forgalom, megérdemelné, hogy rendes váróterme legyen. Bizunk azonban a m. kir. államvasutak igazgatóságának józtlésében, hogy a csiz állomás ezen építészeti monstrumát mihamarább le fogja bontatni és a látogatott furdóhely igényeinek megfelelőbb váróhelyiséget fog építeni.

Utmutatás a szőlőmivelésre. Egy épp oly érdekes, mint hasznos könyvet vettünk. A magyar királyi földmívelésügyi miniszterium adta ki ily ezimen: „Utmutatás a szőlőmivelésre“. — Annál nagyobb szükség volt egy ilyen könyvre, mert ugy vesszük észre, hogy gazdaközönségünkben évről-évre nagyobb lesz a kedv a szőlőmivelésre s nemcsak a filoxera által elpusztított területeket ültetik be szőlővesszőkkel, de az új szőlők is egyre szaporodnak. A gazdaközönség tehát nagy köszönettel veheti, ha oly könyvet adnak, mely szőlőgazdaságok berendezésénél hasznos utmutatásokkal szolgál. A mű kilenc részből áll. Az első rész a talajról, a második a talaj előkészítési munkálatáról, a harmadik az anyatelepek készítéséről, a negyedik a szőlővessző kezeléséről, az ötödik az oltványok készítéséről, a hatodik az oltvány-szőlők telepítéséről és kezeléséről, a hetedik az oltvány-szőlők állandó kezeléséről, a nyolczadik a károkról, betegségekről s azok orvoslásáról, a kilenezedik a szőlőnek szénkénneggel való gyéritő kezeléséről és peronoszpóra elleni védekezésről szól. Függelékül a szőlők felújításáról szóló törvény-czikk és rendeletek vannak csatolva. A könyv ára 50 kr. Tanítók és lelkészek ingyen kapják. Kapható minden gazdasági egyesületnél, szőlészeti és borászati, filoxera ellen védekező egyesületeknél, vincerlériszkoláknál, szőlészeti és borászati felügyelőknél. E hasznos könyvet, mely újból bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy a földmívelésügyi kormány figyelme a gazdasági élet minden részletére kiterjed, minden olvasónk különös figyelmébe ajánljuk.

Gyilkosság. Reichmann Lajost, Abony-Szeptsitől alig negyedórai járányai távolságban az országot szelén szétzuzott koponyával halva találták mult vasárnap délután. — Az atléta termetű 23 éves Reichmann Lajos a rozsnói Rózsa Gyula czég alkalmazottja volt. — A czégnek Szepsi közelében nagyobb terjedelmű erdősege lévén megmunkálás alatt, annak keresztülvitelével a czég Reichmann, mint egyik alkalmazottját, bizta meg. — Mult vasárnap márczius 19-én munkaszünet lévén, a fiatal ember Szepsiben ebédelt a vendéglőben ismerősei körében. Délután befogatott, hogy a város közelében levő lakására hajtasson; el is utazott. — De alig fél óra multával saját kocsisa szétzuzott fejjel halva vitte be Szepsibe. A rendőrorvosi szemle fejsze csapások által bekövetkezett koponya roncsolást állapított meg, melynek minden ütés feltétlenül halálos kimenetelű volt. — Első sorban a csendőrség a kocsiat vette őrizet alá, kit az ottani járásbírószág már ki is hallgatott. Azt állítja ugyanis, hogy Szepsitől körülbelül negyedórány távolságban hátra nézett és Reichmann nem látta a kocsiin. Visszafordult és a városhoz közel az utszélén halva találta és maga vitte be a hullát Szepsibe. A kocsiin vallomásában a bíróság alligha nyugszik meg, — mert nincs abban még valószínűség sem. — Az izmos érteljes ember több fejsze-csapás következtében terült csak el holtan és ily a kocsiin vagy részes a bűncselekményben, vagy pedig hallgatóg czinkostárs a gyilkosoknak. — A nyomozás erősen folyik.